

SEL
KOMMUNE

**Kommuneplanens
arealdel 2027-2040**

Innspill til planprogram

Innholdsfortegnelse

1. NVE (elements 2018/876-43)	1
2. Bjølstadmo velforening (elements 2021/117-2)	5
3. Villy Giverhaug (elements 2021/117-3).....	6
4. Nordre Furusjøen vel (elements 2021/117-8)	7
5. Stilaget for Mysusæter, Raphamn og Kringseter (elements 2021/117-9)	9
6. Jordvernalliansen i Innlandet (elements 2021/117-11)	10
7. Villy Giverhaug (elements 2021/117-12)	12
8. Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (elements 2021/117-16)..	15
9. Innlandet fylkeskommune (elements 2021/117-17)	19
10. Villreinnemda for Rondane og Sølnekletten (elements 2021/117-21)	22
11. Naturvernforbundet i Oppland (elements 2021/117-24).....	26
12. Steinar Grønn (elements 2021/117-26)	28
13. Mysusæter Vel (elements 2021/117-28)	30
14. Løypelaget for Mysusæter, Raphamn og Kringsæter (elements 2021/117-33).....	52
15. Grunneiere på Mysusæter (elements 2021/117-38).....	54
16. Statens vegvesen (elements 2021/117-41)	55
17. Mattilsynet (elements 2021/117-42).....	57
18. Statsforvalteren i Innlandet (elements 2021/117-47)	59
19. Villreirutvalget for Rondane nord (elements 2021/117-48)	66
20. Tor O. Bergum (elements 2021/117-50).....	70
21. Høvringen Beitelag (elements 2021/117-82).....	63
22. Mysusæter Vel (elements 2021/117-113).....	70

Flere mottakere. Se mottakerliste

Vår dato: 06.01.2021
Vår ref.: 201402999-26
Arkiv: 323
Deres dato: 09.11.2020
Deres ref.: 2018/876-34

Saksbehandler:
Kristin Hasle Haslestad

NVEs generelle innspill ved varsel om oppstart og høring av planprogram - Kommuneplanens arealdel 2021-2035 - Sel kommune

Vi viser til varsel om oppstart og høring av planprogram datert 09.11.2020.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjon- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbebygde strøk (urbanhydrologi) og veiledning til kommunal arealplanlegging.

Arbeidet med kommunal planstrategi legger føringer for kommunens arealplanlegging i flere år framover. Vi viser til NVEs veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging http://publikasjoner.nve.no/veileder/2017/veileder2017_02.pdf, der det er beskrevet hvordan våre forvaltningsområder skal ivaretas i kommunale planer.

NVE mener at planstrategien bør gi tydelige føringer for hvordan kommunen skal se til at faren for oversvømmelse, flom og skred blir identifisert på overordnet nivå i kommunen. NVE forventer at kommunen går gjennom sine tettsteder og utbyggingsområder, og analyserer hvilke områder som er sårbare for videre utbygging/fortetting knyttet til skred-, flom- og overvannsutfordringer. Områder der man har bygd seg inn i flomutfordringer (eller områder der man er i ferd med å gjøre dette) er viktig å identifisere. ROS-analysen, jf. pbl §4-3, må brukes til å styre arealbruken og ivareta samfunnssikkerheten i arealplanleggingen, <https://www.dsb.no/veiledere-handboker-oginformasjonsmateriell/samfunnssikkerhet-i-kommunenes-arealplanlegging/>.

Klimaendringer og klimatilpasning

Vi ser av planstrategien og planprogrammet at kommunen har søkelys på klima og klimatilpasning. I følge pbl. §3-1 første ledd bokstav g) er tilpassing til forventet klimaendringer en planoppgave. Den helhetlige forvaltninga av vannets kretslop er også en planoppgave, jf. pbl. §3-1 første ledd bokstav i).

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvieien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Vi viser til Nasjonale forventninger, der det går frem at vassdragenes potensial for trygg avledning av overvann og naturbasert demping av flom skal utnyttes. Som følge av et endra klima er det forventet mer intens nedbør, se klimaprofilen for Oppland som ligger på <https://klimaservicesenter.no/faces/mobile/index.xhtml>. Dette vil føre til mer overvann, spissere flommer i vassdragene og økt fare for erosjon og skred. Det er derfor viktig allerede i en tidlig planfase å ha en høy bevissthet rundt hvilke arealer som er best egnet til innfiltrering og fordrøyning av vann, hvilke arealer som kan sikre trygg bortledning av vann og hvilke arealer som er best egnet til å bygge på. Ved vurderingen av nye utbyggingsområder må dette vurderes.

Hensynet til flomfare må sees i sammenheng med lokal overvannshåndtering. Kommunen bør forsikre seg om at både resipient (vassdrag, vann eller sjø) og VA-infrastruktur har tilstrekkelig kapasitet før nye byggeområder planlegges. Det er viktig at alle vassdrag (elv, bekk, vann mv) og dreneringslinjer blir kartlagt tidlig i planprosessene, slik at ny bebyggelse og infrastruktur kan plasseres uten at det er fare for skade jf. TEK17, kap. 7.

«Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning» skal ligge til grunn for den kommunal planlegging jf. pbl. §6-2. Vi viser særlig til kapittel 4 om klimatilpassing. Her står det blant annet at planstrategien skal omtale behovet for oppdatering av eksisterende planer, eller utarbeiding av nye planer, i lys av forventa klimaendringer og tidligere uønska naturhendelser. Planstrategien skal også gjøre en vurdering av om hensynet til et endra klima medfører et behov for revisjon av gjeldende planer.

Vassdragsforvaltning

Flom, erosjon og skred langs vassdrag er naturlige prosesser. Derfor må planlegging og utbygging langs vassdrag ta hensyn til faren for skader som følge av disse prosessene. I utgangspunktet bør elver og bekker få tilstrekkelig rom for sin naturlige utvikling ved at det ikke blir bygget i områder utsatt for vassdragsrelatert fare. Elveos og randsoner langs vassdrag er dessuten blant de mest artsrike og bevaringsverdige med hensyn til landskapsøkologi og biologisk mangfold. Styring av arealbruken bort fra vassdragene er det beste virkemiddelet for å ta vare på vassdragsmiljø og begrense vassdragsrelatert fare.

I Nasjonale forventninger er vassdragene trukket særlig frem: «Vassdragene er en vesentlig del av norsk natur og viktig for helse, livskvalitet og næringsvirksomhet. Økt press på vassdrag og vassdragsnære områder fra forurensning og inngrep, stiller store krav til planleggingen. Regjeringen legger vekt på at regionale og kommunale planer tar hensyn til vassdragenes bruks- og verneverdier, og risikoen for flom, erosjon og skred.»

NVE anbefaler at kommunen har en tydelig strategi for forvaltning av vassdragene. Det kan være å etablere avstandsgrenser, unngå tiltak i vassdrag og vassdragsnære områder og unngå bekkelukninger. Sel kommune har flere vernet vassdrag der RPR for verna vassdrag har virkeområde. I tillegg er det flere vassdragsområder som er vernet etter naturvernloven. Kommunen har et særlig ansvar å forvalte disse områdene.

Det er store allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann. Tiltak som kan medføre skader eller ulemper for allmenne interesser, kan utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven.

Energianlegg

Et velfungerende system for produksjon og overføring av energi er avgjørende for samfunnet. Kommunens planer må derfor ta hensyn til anlegg som er planlagt eller har konsesjon etter energi- og

vassdragslovgivningen. Hvis planene kommer i berøring med energiinteresser, bør berørte energiselskap involveres tidlig.

I planarbeidet anbefaler vi å bruke følgende veiledere og verktøy:

<https://www.nve.no/karttjenester/> NVEs karttjenester viser informasjon om flom- og skredfare, vassdrag og energianlegg.

http://publikasjoner.nve.no/veileder/2017/veileder2017_02.pdf NVEs veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging beskriver hvordan interessene bør ivaretas i planen, slik at en unngår innsigelse.

http://publikasjoner.nve.no/retningslinjer/2011/retningslinjer2011_02.pdf NVEs retningslinje 2/2011 Flaum- og skredfare i arealplanar beskriver hvilke flom- og skredprosesser som kan utgjøre fare, og hvordan disse farene bør utredes og innarbeides i planen.

www.miljokommune.no gir nyttige tips om overvannshåndtering i arealplanlegging.

Klimaprofilene

<https://klimaservicesenter.no/faces/mobile/article.xhtml?uri=klimaservicesenteret/klimaprofiler>

Statlig planretningslinje klimatilpasning <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-09-281469>

For vurdering av overvann kan også følgende publikasjoner fra Norsk Vann være aktuelle:

Norsk Vanns veileder A162 – «Veiledning i klimatilpasset overvannshåndtering» og Norsk Vanns rapport B22 - «Vann og avløp i arealplanlegging og byggesaksbehandling»,

<https://www.norskvann.no/index.php/kompetanse/va-bokhandelen>.

Flere nyttige veiledere og verktøy finnes på www.nve.no/arealplan.

Ta gjerne kontakt på e-post eller telefon ved konkrete spørsmål om NVEs saksområder.

Med hilsen

Toril Hofshagen
regionsjef

Kristin Hasle Haslestad
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

INNSPILL TIL REVISJON AV KOMMUNEPLANENS AREALDEL.

Næringsutvikling:

Vi i Bjølstadmo velforening ønsker at det skal bestemmes hva slags type næringsvirksomhet som kan etableres i de næringstomtene som er igjen i boligfeltet i Heidal. Deriblant i Harildstadmoen. Det er noen ledige boligtomter der, men disse vil ikke være attraktive dersom man ikke vet hva slags næringsvirksomhet som kan komme på nabotomtene. Siden disse ligger midt i et boligfelt, bør det ikke være næringsvirksomhet som medfører mye støy, lukt, eller forurensing.

Vi har tidligere sagt at vi synes disse tomtene kan reguleres til boligformål, siden de ligger midt i et boligfelt.

Veier:

Vi håper det blir lagt til rette for gang og sykkelvei fra skolen og til Harlaug bru, siden det ferdes barn der til og fra skole, fartsgrensen er høy og trafikken øker.

Dette er de tingene vi synes det er viktig å formidle vårt syn på.

Mvh.

For Styret i Bjølstadmo velforening

Reidun Hansen (sekr.)

Planprogram til ny arealplan Sel K mtp Mysuseter.

Siden 1988 er det planlagt og bygd hytter i såkalte høgstandardfelt langs feks Ulvangsvegen og Furusjøvegen.

På Berget øvst i Ulvangsvegen(258), omtalt som «skjorreiret» under byggeperioden 1994-1998, av en seriøs entrepenør, har nå jeg og Eva funnet vårt andre hjem.

Kommunal solgt tomt, med kloakk,vatn,strøm og delvis vei.

Kommunen har selv solgt og tilrettelagt for større hytter, men har til dels forsømt seg med helårsvei, feks i Ulvangsvegen.

Fremre del er helårsvei,midtre del er skiløype og øvre del ikke ski- reg; 55 % av veien er pr.d.d regulert til skiløyper deler av året.

Forøvrig utgjør regulert skiløype i Uv 1-1,5% av maskinpreppa løyper, når det er nok sjog på Kringseter,Raphamn og Mysuseter.

Begge sider av Ulvangsvegen brukes til skiløyper, men da med varierende kvalitet.

Mysuseter vel, med etterhvert sterkt synkende medlemstall, samt løypelaget, tar alle midler i bruk for å beholde veien i Uv som skiløypetrase.

Legimiteten og hvor mye vekt disse organisasjoner, skal tillegges i høringsrunder i nevnte plan, er dermed høyst tvilsomme.

Det er au viktig å poengtere tidligere vedtak i Sel K 1509 2014, som innebær en omlegging av skitrase i Ulvangen.

Arbeiderpartiet har i tiår, ønsket å beholde skiløyper i de tre store veiene på Mysuseter, derfor er deler av reguleringsplan på Mysu deretter.

Nå må politikere regulere skiløypene ut av veiene, og slutte å legge hindringer, med bla detaljstyring gjennom administrasjon, på de krefter(345 medl.pr d,d)som ønsker å legge nye løyper utenfor veiene.(feks utsagn som ,nye skitraseer må være minst like gode?)Seriøst; de blir antageligvis bedre, dersom de får en sjanse!

Hyttefolkets ønsker har endret seg siden 1988, reinen er borte fra nærområdene til Ulvangen(snur som regel på Bråkdalshøn på vei sørover og attende åt Dovre).

De få motstandere, av eventuelt nye skiløyper, roper høyt, med til dels skrekkpropaganda, og fremstiller omlegging av løyper ,som et «dødsstøt» mot turistdestinasjonen Mysuseter.

Ulvangsvegen ligger i sin helhet i utviklingssone 3, dette har fylkesmennene i Oppland og Hedmark slått fast ,og tilskrivet kommunen om 2016.

Otta, 2701 2021.

Sel kommune
Botten Hansens gate 9
2670 Otta
epost: postmottak@sel.kommune.no

Oslo, 9. februar 2021

Innspill til høring av planprogram og oppstart av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel

Bakgrunn

Det vises til sak 65/20 i kommunestyremøte 26. oktober 2020, med vedtak om oppstart av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel. Nordre Furusjøen Vel (NFV) er en velforening med formål å ivareta og fremme medlemmenes felles interesser rundt nordre del av Furusjøen i Rondane. Foreningen har ca. 70 betalende medlemmer som utgjøres av innbyggere i Sel, grunneiere og brukere av området. Vi ønsker å gi innspill til de delene av arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel som er av særlig interesse for våre medlemmer, dvs. fritidsboliger og veier.

Generelle kommentarer til planarbeidet

Sel kommune har om lag 2.100 fritidsboliger. Hytteeiere og brukere utgjør en viktig del av lokalsamfunnet i Sel og er viktige for næringslivet i kommunen. Sel kommune har de siste årene hatt en lavere vekst i antall nye fritidsboliger enn utviklingen i Norge generelt og særlig sammenlignet med antall nye fritidsboliger i Oppland/Innlandet. Fra Fritidsboligundersøkelsen i 2019 framkommer følgende:

Område	År 2000	År 2010	År 2019	Endring 2000 - 2019
Hele landet	347 726	398 884	434 809	25%
Oppland	37 600	44 778	50 367	34%
Sel	1 849	1 966	2 086	13%

Sel kommune har et betydelig potensial til å bruke fritidsboligene i kommunen som grunnlag for aktiv næringsutvikling i kommunen. NFV vurderer at dette særlig kan oppnås ved å legge til rette for en samfunnsmessig utvikling av eksisterende hytteområder og infrastruktur samt legge til rette for utvikling av nye områder for fritidsboliger.

For de av våre medlemmer som har hytte i Sel kommune, ligger disse i sin helhet i området som er definert som del av utviklingssone 3 i Regional Plan for Rondane og Sølnekletten. Regional plan definerer at dette er «områder med eksisterende hytter og reiselivsbedrifter, med behov for utvikling av infrastruktur». Regional plan legger videre vekt på at det i utviklingssone 3 skal legges vekt på samfunnsmessig utvikling, innen visse rammer. NFV baserer sine innspill på dette grunnlaget og vil henstille til at Sel kommune også legger dette til grunn for sitt arbeid med revisjon av arealplanens del knyttet til fritidsboliger.

Videre er NFV opptatt av at planarbeidet finner gode og langsiktige løsninger på konflikten mellom skiløyper og vinterbrøytet veg i Mysusæter-området.

Konkrete innspill til planprogrammets tema om fritidsboliger

NFV er opptatt av en samfunnsmessig utvikling av hytteområdene i kommunen. Vi vil derfor be om at planarbeidet vedrørende fritidsboliger adresserer følgende tema:

1. Hytteområdene i Sel kommune ved Furusjøen og Vålåsjøen grenser mot Nord Fron kommune. Sel og Nord Fron har til dels betydelige forskjeller i regler for arealbruk for områdene som ligger som del av utviklingszone 3 i Regional plan. Reguleringsplanen for Furusjøen hytteområde ble vurdert og godkjent av Fylkesmannen i Oppland i 2013. NFV ser ikke at det er prinsipielle grunner til at Sel og Nord Fron skal ha ulike rammer og regelverk for hytter i det samme geografiske området. Det er derfor NFVs oppfatning at Sel kommune i revidert arealplan bør harmonisere bestemmelsene om tillatt arealutnyttelse for hytter ved Furusjøen og Vålåsjøen med reguleringsplanen for tilgrensende Furusjøen hytteområde i Nord Fron kommune.
2. NFV har over tid tatt opp tema om inngjerding av hytter i statsallmenningen for å redusere plager med et økende antall større beitedyr i området. NFV ser at Statskog har tillatt begrenset inngjerding av hytter i andre områder. NFV ber derfor om at det i den reviderte arealplanen etableres rammer som gir anledning til begrenset inngjerding av hytter, herunder for hytter i statsallmenningen.
3. NFV støtter planprogrammets ambisjon om at det skal legges til rette for ny fritidsbebyggelse. For «vårt område», ser vi at dette særlig bør utredes i området fra Karelen til Elgsvika på oversiden av Furusjøvegen. En slik utredning bør også se på mulige synergier med pågående utredninger og arbeid med å etablere ny trasé for skiløyper i området.

Konkrete innspill til planprogrammet tema om veier

1. NFV støtter planprogrammets ambisjon om etablering av en overordnet vurdering av veier til eksisterende hytter som i dag kun har gangsti. Områdene ved Furusjøen og Vålåsjøen ligger i sin helhet i Utviklingszone 3 hvor det skal legges vekt på samfunnsmessig utvikling. NFV ønsker at revidert arealplan tillater etablering av veg til hytter som i dag kun har gangsti, der dette er praktisk mulig og miljømessig forsvarlig. En slik utvikling vil forenkle tilgangen til, og legge til rette for økt bruk av hyttene – noe som igjen vil stimulere til økt investeringsvilje. En slik utvikling vil dermed også aktivt bidra til næringsutviklingen i kommunen.
2. NFV har observert, men har ikke aktivt tatt aktiv del i debatten om skiløyper og ønsket om vinterbrøyting i Mysusæter-området. NFV er av den oppfatning at dette ikke er et enten - eller, men et både - og. Våre medlemmer er aktive brukere av området, både sommer og vinter. Tilbudet om gode og tidlige skiløyper har stor verdi, samtidig som vi ser at den samfunnsmessige utviklingen tilsier at det bør legges til rette for forenklet tilgang til hyttene, også vinterstid. NFV vil derfor be om at det i planarbeidet legges stor vekt på å finne gode og langsiktige løsninger for Furusjøvegen som fortsatt sikrer (1) like gode eller bedre skiløyper, (2) fortsatt mulighet til tidlig setting av skiløyper og som (3) samtidig tillater at Furusjøvegen kan brøytes og åpnes for kjøring i vintersesongen, om ønskelig.
3. NFV ber om at planarbeidet legger inn en hensiktsmessig utvikling av stignettet i områdene fra Mysusæter – Furusjøen – Vålåsjøen – Kringsæter – Raphamn, med bl.a. tilrettelegging for økt bruk av sykkel. Et slikt tiltak vil øke attraktiviteten til området og aktivt bidra til å kanalisere trafikk bort fra nasjonalt villreinområde.

NFV ser frem til kommunens arbeid med revidering av kommuneplanens arealdel og håper på en god og konstruktiv dialog i prosessen.

Med vennlig hilsen fra
for Nordre Furusjøen Vel
Gustav Saastad
Styreleder

Magne Thøring
Olav Bismos gt. 11
2670 Otta

MOTTATT

10 FEB. 2021

Sel kommune

Teknisk etat i Sel kommune

Innspill til arealplanen i Sel kommune.

Stiene i området som dekkes av arealplanen må avmerkes på kart. Det er viktig at eksisterende stier ikke blir påvirket av f.eks. salg av nye hyttetomter. De eksisterende stiene er knyttet til kart som Stiglaget legger ut gratis til de som vil benytte stinettet vårt.

Stinettet på ca. 10 mil, er organisert slik:

Stiglaget for Mysusæter, Raphamn og Kringseter er et styre på tre personer, for tiden ved Magne Thøring, Knut Bryn og Johan A. Lie. Styret er innmeldt i Brønnøysund-registrene, og har egne vedtekter. For å holde stinettet åpent, er det fra hver Vel-forening valgt et stiuvalg som ser til at stinettet i eget område er i orden. Dette gjelder tilgroing, klopplegging og årlig tilsyn med merkingen etc. Hele stinettet har helhetlig merking med de samme skilter som tilgrensende områder.

Stiglaget mener at stitilbudet er godt og tilstrekkelig slik det er, og på årsmøtene har de forskjellige Vel-foreningene vært enige i at vedlikeholdet ikke avtar.

Forslag til nye stier er altså ikke opp til hvert enkelt Vel å sette i gang, det må forelegges Stiglaget for eventuell godkjenning. Dette er viktig, for det må være samsvar mellom stinett og kapasitet til å vedlikeholde det. Arbeidet koordineres og budsjetteres ved årsmøtene.

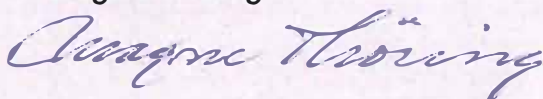
Kartet som deles ut, har alle stier inntegnet. I tillegg, bilder, beskrivelser og historie fra de områdene som omfattes av stinettet. Skal dette utvides, fordres det nye kart, og det er en svært kostbar sak.

Oppgraderingen av sti- og løypenettet i 2014 hadde et totalbudsjett på 282 000 kr, og ble fullført i full forståelse med grunneierne.

Otta, 08.02.2021

For Stiglaget for Mysusæter, Raphamn og Kringseter.

Magne Thøring

Sel kommune,
Botten Hansens gate 9,
2670 Otta
postmottak@sel.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

10.02.21

Høringsuttalelse til planprogram og oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel for 2021-2035 i Sel kommune

Jordvernalliansen i Innlandet, bestående av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet.

Jordvernalliansen viser til kunngjøring av offentlig ettersyn av planprogrammet og oppstart av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel. Jordvernalliansen i Innlandet har følgende høringsinnspill:

Nasjonal jordvernstrategi må eksplisitt innlemmes som en føring for planarbeidet og kommuneplanens arealdel. Jordvernstrategien ble enstemmig vedtatt av Stortinget i 2015. Stortinget strammet her inn det nasjonale jordvernålet fra maksimal årlig omdisponering på 6000 dekar, til maksimalt 4000 dekar, og må altså nå gjøres gjeldende i alt kommunalt planarbeid.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar om lag 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord gjennom naturlige geologiske prosesser. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning i verden og økt behov for sjølforsyning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet tas store matjordarealer til utbygging av samferdsel. Dette borger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings- og boligutbygging.

Jordvernalliansen er tydelig på at i eventuelt dilemma mellom jordvern og ønsker om arealer til bolig- og næringsformål, så må Stortingets innstramming av jordvernpolitikken gjennom Nasjonal jordvernstrategi legges til grunn. Dette betyr at alle kommuner må legge seg på en strengere praksis enn tidligere. Total nasjonal omdisponering på 4000 dekar per år innebærer svært liten omdisponering per kommune. Det kan i visse tilfeller aksepteres at matjord omdisponeres til viktige veg- og jernbaneutbygginger. Når samferdselsutbyggingene «har tatt sitt», vil det innenfor Innlandets naturlige andel ikke være igjen noe til bolig- og næringsutbygging på dyrket mark.

Sel kommune har omdisponert 210 dekar dyrket mark i perioden fra 2005 til 2019. Sel er med dette blant den halvdelen kommuner som har bygd ned mest matjord i Innlandet, og det er nå svært viktig å føre en stram jordvernpolitikk.

Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Jordvernalliansen viser videre til føringer fra Stortinget og regjeringen om å ta utgangspunkt i FNs bærekraftsmål.

Som del av regjeringens mål om «*et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning*», mener Jordvernalliansen at det åpenbart er nødvendig med et sterkt jordvern.

Det samme gjelder FNs bærekraftsmål om å utrydde fattigdom og sult, bærekraftige byer og samfunn, ansvarlig forbruk og produksjon, å stoppe klimaendringene og å ivareta liv på land.

I dette ligger en klar forpliktelse til å sørge for at vår befolkning er mest mulig sjølforsynt, og at en i størst mulig grad unngår import og å leve på andre lands arealer.

Norge har ut fra dette et etisk ansvar for å ta vare på sin matjord, som er en knapphetsressurs.

Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål.

Jordvernalliansen minner i tillegg om at klimaendringene innebærer svære utfordringer for matproduksjonen og matsikkerheten, med fare for store sesongmessige svingninger og omfattende avlingstap. Når matsikkerheten er truet, er det viktig at vi er enda mer bevisste på å ikke tape noe av vår matjord, som nettopp er grunnlaget for matproduksjonen.

Vi minner også om betydningen av at arealplanlegging og næringsutvikling henger i hop, i den forstand at man unngår bokstavelig talt å bygge ned grunnlaget for landbruket ved å ta av dyrket mark til bolig- og næringsformål.

Oppsummert: Jordvernalliansen i Innlandet ber Sel kommune om konkret å innlemme jordvern som føring i kommuneplanens samfunnsdel. Vi ønsker lykke til videre med arbeidet med kommuneplanen – med mål om å unngå å omdisponere dyrket mark.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr
Hedmark Bondelag

Lars Mæhlum
Naturvernforbundet i Hedmark

Odd Erik Kokkin
LO i Innlandet

Lars Arne Mjørland
Oppland Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET

Innspill til rullering av arealplanen i Sel kommune 12. feb 2021

Bruk av eksisterende veier på Mysusæter.

Status:

Flere veier på Mysusæter har fått helårsvei.

Ulvangsvegen er brøytet i fremre del, mellompartiet er regulert til skiløyper, øvre del til Berget er ikke regulert til skiløyper. Reguleringsplanene fra 1988, 2003 og 2005 regulerte midtdel av Ulvangsveien til skiløypetrase. (55 % er regulert til skiløype)

Tematisk kart som er vedlagt siste reguleringsplan av 2005, viser løypenettet på Mysusæter med stier og skiløyper. Tidspunktet for når de ulike traseene er inntegnet på nevnte kart er ikke dokumentert, men alle anses som innregulerte skiløyper ifølge kommunen.

Løypemaskinen kjører pr dato både i og utenfor regulerte løypetraseer.

Reguleringsplaner og arealplaner:

Det går frem av dokumenter fra reguleringsprosessen i 1988 hentet fra fylkesarkivet, og gjennomgang av dokumentene fra Ulvangsvegen fra samme tidsrom, at veiselskapene var ikke høringsinstanser i reguleringsprosessen. Veiselskapene og hytteeierne ble fratatt sin styringsrett over veiene i denne prosessen.

Kan det stilles spørsmål (også for fremtiden) hvilken rolle kommunen skal ha mtp avklaring av privatrettslige forhold tilknyttet gjennomføringer av egne arealplaner? Skal de være på «alerten»? (uten at de har plikt til det)

Ordfører Pryhn bekrefter at kommunen ikke har gjennomført avtaler med grunneiere /bruksberettigede.

Da reguleringsplanen av 1988 med den manglende involvering av grunneiere og bruksberettigede ble vedtatt, så ingen for seg dagens bruk av løypemaskin til preparering av skiløyper på veiene. Konsekvensene av dette påfører veiselskapene ekstra store utgifter, pga issålen etter løypemaskinen og sein åpning av veien.

Anbefaler at kommunen i planen opphever reguleringsklausulen om skiløyper i veien. Skiløyper i veiene er konfliktskapende på Mysusæter.

Risikol og sårbarhetsanalysen i arealplanens del side 216 til 220

Planen beskriver at indre del av Ulvangsvegen er reinens ytterkant. Øvste del av Berget hyttefelt ligger 2-3 km sør/vest for tidligere trekkruter nord-sør for villrein (ubrukt siste 20 år). En sterk reduksjon, i menneskelig aktivitet i området Spranget-Fremre Bråkdalshø, er eneste håp om at villrein muligens kan gjenoppta gamle trekkruter/beiteområder?

Området er i sone 3; utvikling med restriksjoner for sone 2 Område er i **sone 3 Utvikling**. Kommunens administrasjon tar feil når det hevder restriksjoner. **Fylkesmannen i Hedmark slår fast at det er sone 3 utvikling**. Fylkesmannen i Hedmark foretok kontrollen, og kom fram til at kommunen tok feil. Kommunen ble tilskrevet av Fylkesmannen, som ba kommunen rette opp dette i planen.

Området i Ulvangsvegen i retning Randen vokser sterkt til med viu, fjellbjørk og røssling. Sårbarheten, beskrevet i risikoanalysen, er ikke korrekt. Dette må også rettes opp .

Kommunen må rette opp sonebeskrivelsen til sone 3 utvikling uten restriksjoner.

En brøytet vei vil ikke skape problemer for allmenhetens bruk. Tvert om vil det gis mulighet for alle til å komme seg ut, uten eventuelt ski på beina.

Løypene ut av veien.

I samme analyse ang. Rekreasjonsområde som er merket rødt: Brøyting vil få konsekvenser for løypenettet på Mysusæter.

Dette er riktig i nåværende plan, men ut fra planarbeidet de 2 siste åra fra » Nye Skiløyper» som blir realisert, må dette punktet endres .

*Det er uforståelig at bruk av løypemaskin i Ulvangsvegen **ikke** påvirker sårbar fauna/fisk slik det hevdes i analysen at brøyting av veien vil gjøre! Dette må tas vekk i planen.*

Flytting av skiløyper ut av veien har større fordeler enn ulemper :

Skisesongen kan bli vesentlig lengre fra tidlig høst og til langt ut på våren. Bestemmelser i plan og bygningsloven har tatt inn begrepet "universell utforming". Dette betyr at det skal tilrettelegges for alle brukere i nye planer. Dette gjelder også i arealplaner. Ved å bruke veiene til det de er bygget for, vil en åpne for alle som ikke er skigåere. Det være seg eldre personer, småbarnsfamilier, syklende, individer med vanlige spasersko etc etc. Alle vil kunne ferdes på eksisterende veinett utenfor parkeringsplassene på Mysusæter.

Ved å flytte løypene ut av veiene, er skiløypenettet helt uavhengig av hvordan veiene brukes.

Veiselskapa vil få reduserte årlige utgifter til opprydding/reparasjoner av skader etter issålen som utsetter opptørking og veiåpning om våren.

Oppsummert vil flytting av skiløyper ut av eksisterende veier(som er brukt til skiløyper), være en viktig faktor for å tilrettelegge mer i tråd til nye planbestemmelser i plan og bygningslovens universelle utforming. (pbl § 11-9, nr.5) a.

Kommunen kan på eget initiativ oppheve regulering av skiløyper på veg i følge egne lover for kommunen :

Lovdata

Forskrift om motorisert ferdsel i utmark på vinterføre og

islagte vassdrag, Sel kommune, Oppland.

Dato	FOR-1996-06-24-860
Publisert	II 1996 286
Ikrafttredelse	01.07.1996
Gjelder for	Sel kommune, Innlandet
Hjemmel	LOV-1977-06-10-82 , FOR-1988-05-15-356-§3 , FOR-1988-05-15-356-§7

Relevante arkivrefr.

Sel kommune; 2015/1296-25 Pryhn kommunestyter 1906 2017

Sel kommune2006/2081-93 Pryhn til Furusjøvegen SA

For en av flere bruksberettigende i Ulvangsvegen
Villy Giverhaug.

Direktoratet for mineralforvaltning

med Bergmesteren for Svalbard

Sel kommune
Sel rådhus
Botten Hansens gt 9
2670 OTTA

Dato: 11.02.2021
Vår ref: 20/04077-2
Deres ref:

Uttalelse til høring av planprogram og oppstart av revisjon for kommuneplanens arealdel for Sel kommune

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 9. november 2020.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om planen

Sel kommune har bedt om innspill til hovedtemaer som skal behandles, medvirkning, utredningsbehov og framdrift tilknyttet varslet revisjon av kommuneplanens arealdel. Rulleringen er valgt til å være begrenset til følgende temaer; Boliger, Fritidsboliger, Næringsutvikling, Veier.

For temaet Næringsutvikling ønskes at arealdelen skal legge til rette for næringsutvikling både i eksisterende og nye etableringer. I temaet næringsutvikling skal det vurderes behovet for utvidelse av eksisterende og nye masseuttak.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, heter det at Norge har store mineralressurser som kan gi grunnlag for verdiskaping og arbeidsplasser. Regional og kommunal arealplanlegging er et viktig verktøy for å sikre tilgjengelighet til mineralforekomster som kan være aktuelle for fremtidige uttak, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas.

Uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette. I tillegg er det viktig at mineralske masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer, der dette er mulig. Dette kan redusere presset på bynære grus- og

pukkressurser og behovet for massetransport. En helhetlig vurdering av massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare dette.

Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging:

- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Forvaltning av ikke-fornybare ressurser

Mineralske ressurser er ikke-fornybare naturressurser som kun kan tas ut der de naturlig forekommer. Som de nasjonale forventningene legger vekt på, omfatter forvaltning av mineralressurser ikke bare å avsette nye områder for råstoffutvinning. Det innebærer også å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner.

DMF sin uttalelse

Planprogrammet

Gjennom temaet næringsutvikling skal det gjennomgås behovet for utvidelse av eksisterende og nye masseuttak.

DMF minner om at der det vurderes alternativ arealbruk tilknyttet registrerte mineralske ressurser, skal det vurderes konsekvensene for forekomstområdet, på lik linje med andre naturressurser. DMF forventer derfor at liste over tema for konsekvensutredning i kap. 7 oppdateres.

DMF har ikke ytterligere merknader til planprogrammet for øvrig.

Revisjon av kommuneplanens arealdel

Norges geologiske undersøkelse (NGU) har i Sel kommune registrert mange forekomstområder for mineralske ressurser, både av byggeråstoff¹ og naturstein², samt forekomster av malm- og industrimineraler. Forekomstområdene Pillarguri og Raudberget er vurdert til henholdsvis internasjonal og regional betydning som skifer- og hellesteinsforekomster.

Tilgang på lokalt byggeråstoff er blant annet viktig ut fra hensynet til kostnader og utslipp i forbindelse med transport. Rapporten Harde fakta om mineralnæringen – mineralstatistikk 2019, sier blant annet noe om forholdet mellom byggeråstoff og klimautslipp fra mineralnæringen som følge av transportavstander. Fraktavstander mellom området for råstoffutvinning og marked bør være så kort som mulig, og god og langsiktig lokal ressursforvaltning er derfor viktig. Rapporten er tilgjengelig på våre hjemmesider³.

¹ NGU sin grus-, pukk- og natursteinsdatabase;

https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_KS.Alle_fkom_komm?p_kommunenr=3437

² NGU sin malm-, industrimineral- og natursteinsdatabase;

https://aps.ngu.no/pls/oradb/minres_Mi_list_fkom_ks.Alle_fkom?p_kommunenr=3437R&p_srak=N

³ DMF; Harde fakta om mineralnæringen - mineralstatistikken 2019: <https://dirmin.no/harde-fakta-om-mineralnaeringen-mineralstatistikk-2019>

Det er DMF sitt klare råd at områder hvor det skal foregå masseuttak i planperioden blir avsatt til råstoffutvinning i arealdelen, og ikke eksempelvis næringsområder med rekkefølgekrav om uttak. Dette sikrer klarhet om hva som skal foregå i kommende år, og gir klarhet ovenfor hvilke samfunnshensyn som må ivaretas gjennom arbeid med kommuneplanens arealdel. Der etterbruk er nødvendig å avklares allerede i kommuneplannivå, kan det benyttes rekkefølgebestemmelser.

DMF anbefaler at kommunen stiller krav om reguleringsplan der det skal drives uttak av masser. Vi minner samtidig om at samlet uttak på mer enn 10 000 m³ masse, samt ethvert uttak av naturstein, krever driftskonsesjon før drift kan starte, jf. mineralloven § 43. Vi anbefaler å legge inn følgende eller lignende bestemmelse for områder der det skal drives masseuttak;

«Drift skal skje i henhold til bestemmelser i mineralloven med gjeldende forskrifter, samt vilkår i tillatelse etter loven. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) er myndighet etter mineralloven.»

Med flere viktige skiferbrudd i drift, bør kommunen spesielt vurdere hvilke behov skiferbransjen har i planperioden. Denne vurderingen er viktig for forutsigbarhet til uttak av naturstein, på samme vis som det er viktig å tilse at det er tilstrekkelig næringsareal tilgjengelig i kommunen. Det er også anledning til å vurdere om det er grunnlag for en egen temaplan for mineralressurser.

Vi anbefaler at kommunen benytter plan- og bygningsloven § 11-8 hensynssone C (H590 - sone med særlig hensyn til mineralressurser med tilhørende bestemmelse), som et verktøy for å sikre registrerte forekomster som ikke er konkret avsatt til formålet råstoffutvinning:

«Hensynssonene H590 omfatter områder med mulig drivverdige råstoffressurser. I disse områdene bør det ikke tillates tiltak som vanskeliggjør fremtidig råstoffutvinning.»

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonssjef

Håvard Hammerstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Håvard Hammerstad

Mottakere:

Sel kommune

Sel rådhusBotten Hansens gt 9 2670 OTTA

Samfunnsutvikling - Kommunal veiledning plan

Sel kommune
Botten Hansens gt 9

2670 OTTA

Deres ref:

Vår ref:
2020/49414-4
Ingvill Helset
Mette Bjørnsen Saur

Dato:
11.02.2021

Merknad til Høring av planprogram og oppstart av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel 2021-2035 - Sel kommune

Det vises til varsel om oppstart for revisjon av kommuneplanens arealdel, og forslag til planprogram. Frist for uttalelse er satt til 14.02.2021.

Bakgrunn

Sel kommune har i den kommunale planstrategien fra 2020 vedtatt å revidere/ rullere kommuneplanens arealdel. Gjeldende arealdel ble vedtatt 20.06.2016. Selv om eksisterende kommuneplan er relativt ny, ser kommunen et behov for en rulling av planen på enkelte områder. Revisjonen legger opp til å la størstedelen av nåværende plan bestå, og så utrede avgrensede temaer. Fokus i planrevisjonen skal være å legge til rette for attraktive boligområder, ny fritidsbebyggelse, næringsutvikling, fysisk aktivitet ved gang- og sykkelveier og å ta vare på viktige kultur- og naturkvaliteter.

Fylkeskommunens ansvarsområder

Fylkeskommunens ansvarsområder i plansaker er kulturminner, kulturmiljø- og landskaphensyn, friluftsliv, samordnet bolig, areal og transport, kjøpesenter/ handel, universell utforming, klima, vannforvaltning, fylkesveger, barn og unges interesser, at regional planstrategi følges opp og at bestemmelser i regionale planer følges opp.

Føringer for planarbeidet

Innlandet fylkeskommune vedtok «Innlandsstrategien», Innlandet fylkeskommune sin planstrategi i september 2020. Føringer fra denne skal legges til grunn for planlegging i kommunene i Innlandet. Innlandsstrategiens langsiktige utviklingsmål er å realisere eventyrlige utviklingsmål ved å etablere en bærekraftig ressursforvaltning som gir utvikling og nye arbeidsplasser. Ved å ha levende lokalsamfunn med bærekraftige byer, tettsteder og bygder. Og til slutt ved at aktører i fylket vårt får større nasjonal betydning og synlighet. Innlandsstrategien introduserer fire satsningsområder; Innbyggerne, Inkludering, Innovasjon og Infrastruktur.

Merknader

Rullingeringen skal begrenses til noen tema, fylkeskommunenes merknader til disse temaene følger under.

Boliger

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar

Besøksadresse:
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar 19 av 72

Telefon: +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

Arealdelen skal legge til rette for nye boligområder/tomter. I kommunens planstrategi er det lagt vekt på at kommunen må ha et variert botilbud, og at det skal drives en arealpolitikk som stimulerer til økt boligbygging og tilflytting. Planstrategien viser videre til at hovedtyngden av utbyggingsområdene bør lokaliseres i tilknytning til tettstedene, samtidig som det skal finnes muligheter for spredt boligbygging.

Det er positivt at kommunen legger vekt på at boliger i hovedsak skal knyttes til tettstedsområder. Dette er viktig både av hensyn til sentrumsutvikling, bokvalitet, barn- og unges interesser, miljø og vegbelastning.

Det skal også legges til rette for spredt boligbygging. Fylkeskommunen erfarer at det kan være krevende å tilrettelegge for spredt boligbygging da utbygging i spredte strøk ofte oppstår utenfor de områder som er avsatt til spredt boligbygging, samt at det er vanskelig å forutse etterspørselen. Det kan derfor være bedre at det settes detaljerte planbestemmelser i kommuneplanens arealdel for lokalisering av boliger i spredte strøk. Planbestemmelsene bør utformes på en slik måte at kommunen har anledning til å styre hvor boligene kan lokaliseres og eventuelt avvise dispensasjoner som ikke fremmer god utvikling og hindrer/vanskeliggjør kommunens lovpålagte kommunale tjenester. Vi minner for øvrig om at utstrakt bruk av spredt boligbebyggelse ikke er forenlig med Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP), og er i konflikt med Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

Behovsvurderinger for boligutvikling bør inngå i den videre planprosess, og danne grunnlag for arealdisponeringen.

Kommunen deltar i arbeidet «bolig for velferd Innlandet». Her settes det fokus på samhandling på tvers av fagområder for å oppnå best mulig boliger til flest mulig. Her er det også fokus på den demografiske utfordringen kommuner i Innlandet står ovenfor. Bosetting for den aldrende befolkningen bør også være et sentralt tema i det videre arbeidet med planstrategi og arealdel.

Fritidsboliger

Fylkeskommunen merker seg at kommunen har som mål å gjøre en gjennomgang av urealiserte områder for å «rydde opp» og gi muligheter og rom for andre områder. Det er positivt at kommunen tar en gjennomgang av dette i forbindelse med planarbeidet. Men ber kommunen merke seg at fritidsboliger bør og skal også lokaliseres ihht SPR-BATP. Fylkeskommunen har en restriktiv holdning til etablering av nye områder for fritidsbebyggelse, og imøteser heller utvidelser og fortetting av eksisterende områder.

Næringsutvikling

Arealdelen skal legge til rette for næringsutvikling både i eksisterende og nye etableringer. I samfunnsdelen fremheves verdiskapning og næringsutvikling som et satsningsområde. Fylkeskommunen vil bemerke at nye næringsarealer først og fremst må lokaliseres til sentrumsområder, og at lokalisering utenfor sentrumsområder kan være i strid med SPR-BATP. Vi anbefaler at planprogrammet konkretiserer planreserver og utbyggingsbehov for næringsarealer.

Det skal åpnes for å vurdere behovet for utvidelse av eksisterende og nye masseuttak. Massetak vil medføre økning av tungtransport, som kan ha konsekvenser for vegnettet, trafiksikkerhet og trafikkstøy. Dette er forhold som må utredes i forhold til lokalisering av massetak.

Samferdsel

Arealdelen skal legge til rette for nye gang- og sykkelveier for å sikre trygge skoleveier og bidra til fysisk aktivitet i alle aldersgrupper. Det er positivt at kommunen ønsker å synliggjøre behovet for gang- og sykkelveger på kommuneplannivå. Det er viktig at gang- og sykkelveger legges slik at de bidrar til å koble sammen boligområder og viktige målområder. Det bør knyttes rekkefølgekrav til opparbeidelsen av gang- og sykkelveger.

Gjeldene arealdel har bestemmelser (pkt. 3.1.2) om byggegrenser langs offentlig veg. Når det gjelder fylkesveger, ber om at dette endres til en retningslinje som sier at til enhver tid gjeldende vegnettsplan for Innlandet skal gjelde.

Klima og miljø

I revisjonen av kommuneplanens arealdel er det viktig at det tas hensyn til viktige myr- og skogarealer for å sikre landskapsøkologiske funksjonsområder som bl.a. viktige trekkveier og leveområder for vilt. Nedbygging eller omdisponering av naturområder som skog og myr, som inneholder store lagre av karbon, medfører også til økte klimagassutslipp og reduserer potensielt framtidig opptak av karbon på arealet. For at vi skal kunne nå de regionale og nasjonale klima- og miljømålene, må vi etterstrebe at ny utbygging lokaliseres til arealer hvor inngrepet ikke fører til utslipp av klimagasser og ikke svekker naturmangfoldet. Vi forventer at disse betraktningene blir med inn i arbeidet med kommuneplanens arealdel. Et viktig tiltak her vil være å sikre at utbygging skjer ved fortetting av allerede eksisterende bolig- og byggefelt, framfor å etablere nye. Dette vil også kunne hindre tap av naturmangfold i kommunen.

Fylkeskommunen oppfordrer avslutningsvis kommunen til å melde arbeidet med arealdelen inn til planforum dersom det er behov for at enkelte tema blir diskutert åpent med representanter fra regional stat.

Med vennlig hilsen

Kristin Ryen Reithaug
seksjonssjef

Ingvill Helset
Samfunnsplanlegger

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten

PROTOKOLL MØTE 2/2021: Styremøte

Teamsmøte, onsdag 3. februar kl. 16.00-17.30.

2021/8 SEL - REVISJON AV KOMMUNEPLANENS AREALDEL – OPPSTART

Sel kommune styre har lagt forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2021-2035 ut til offentlig ettersyn. Planprogrammet viser hvilke hovedtemaer som skal behandles, medvirkning, utredningsbehov og framdrift. Planprogrammet kan lastes ned fra:
<https://www.sel.kommune.no/f/p7/iaa33cec8-4618-4a10-b3e2-78acb5e6dd8c/kommuneplanens-arealdel-horing-av-planprogram-1220.pdf>

Det er åpnet for innspill til både til planprogrammet og arealinnspill til kommuneplanenes arealdel.

SAKSOPPLYSNINGER

Formålet med planrevisjonen er å revidere kommuneplanens arealdel. Fokus i planrevisjonen vil være å legge til rette for:

- Attraktive boligområder.
- Ny fritidsbebyggelse.
- Næringsutvikling.
- Fysisk aktivitet ved gang- og sykkelveier.
- Å ta vare på viktige kultur- og naturkvaliteter.

Om nye fritidsboliger står det følgende:

«Det vil i planarbeidet bli gjort en vurdering av områder som er avsatt til fritidsbebyggelse der det ikke har skjedd noe siden arealdelen ble vedtatt i 2016. Det vil bli vurdert om disse områdene fortsatt skal ligge som fritidsbebyggelse eller om de bør flyttes til andre steder som kan være mer attraktivt. Tomter avsatt til fritidsbebyggelse, men ikke bebygde av ulike grunner er med på å gjøre at kommunen har et høyt antall ubebygde tomter.

Det kommunen har fått flest innspill på så langt før planarbeidet er kunngjort er ny fritidsbebyggelse, det gjelder både nye områder og deling av eksisterende eiendommer. Det skal legges til rette for ny fritidsbebyggelse. Det vil bli gjort en gjennomgang av urealiserte områder med mulighet for at et område kan bli helt eller delvis tatt ut av arealplanen for å gi rom for nye områder».

Behovet for nye veier i eksisterende hytteområder skal også vurderes, samt bruken av eksisterende veier i hytteområdet (brøyting/vintervedlikehold).

VURDERING

Planprogrammet lister opp fem mål, se over. Det eneste målet som ikke gis en nærmere omtale i planprogrammet er «Å ta vare på viktige kultur- og naturverdier». Selv om dette er tenkt å være et sektorovergripende mål, savnes det likevel en omtale under kap. 6 med hvilke natur- og kulturverdier som er særlig viktige.

Villrein

Sel kommune har sentrale villreinområder i Rondane i de østlige deler av kommunen. Villreinen er derfor en viktig premisseleverandør for planlegging i fjellområdene på østsida av hoveddalføret.

IUCN satte i 2016 villreinen på den globale rødlista for truede arter, som følge av en tilbakegang på om lag 40 % siste 21-27 år. Ved siden av mindre forekomster i det vestlige Russland, er Norge det eneste europeiske landet med opprinnelig, vill fjellrein. DNA-analyser viser at villreinen i Rondane-Dovre i størst grad har opprettholdt sin genetiske egenart uten vesentlig innblanding fra andre.

Det foreligger nå en omfattende forskningsmessig dokumentasjon om presset på villreinens levearealer i Rondane. Radiomerking av i alt 20 simler med GPS-sendere i dette området viser at villreinstammen i Rondane nord er delt i to. Tidligere hadde reinen her årlige trekk mellom områdene i Nord og Vuludalen i sør på vestsiden av Rondanemassivet. Dette trekket har gradvis blitt redusert de siste 15 – 20 årene og ser i dag ut for å ha opphørt fullstendig. En detaljert gjennomgang av status og utfordringer på aksen Høvringen-Mysusæter finnes på: <http://server.villrein.no/fokus/rn/vest-for-rondanemassivet.html>

Kunnskapen fra NINAs FOU- prosjekter er oppsummert i:

1. *NINA Rapport 1013. 2014. Villrein og ferdsl i Rondane. Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009–2014.* Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel, I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B. <http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2015/1013.pdf>

2. *Populærvitenskaplig oppsummering:*

4.1 «Hvordan bevare villreinen i Rondane?» <http://server.villrein.no/fokus/rn/>

4.2 «Silhuett Rondane – Hvordan bevare villreinen» Trykt versjon.

<https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2629003>

Miljøkvalitetsnorm for villrein

«Kvalitetsnorm for villrein» ble vedtatt som kgl. res. i juni 2020.

<https://www.regjeringen.no/no/tema/klimate-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/kvalitetsnorm-for-villrein/id2776831/>

Det betyr et økt nasjonalt fokus på villreinområdene. Hvert fjerde år skal en ekspertgruppe klassifisere Norges 24 villreinområder ut fra tre overordna faktorer, 1) bestandsforhold, 2) lavbeite, og 3) leveområde og menneskelig påvirkning. På basis av denne klassifiseringen skal ekspertgruppa vurdere om villreinområdene har god, middels eller dårlig kvalitet. Blir kvaliteten vurdert å være for dårlig vil Klima- og miljødepartementet vurdere å utarbeide en tiltaksplan om hvordan ønsket kvalitet kan nås.

En tilstandsvurdering/klassifisering for Rondane er planlagt gjennomført i løpet av 2021. Resultatet vil bli et viktig premiss for arbeidet med kommuneplanens arealdel i Sel.

Fritidsbebyggelse

For Rondane som helhet genererer fritidshus mye ferdsel inn i villreinens leveområder, og er konfliktfylt i forhold til villreinens arealbruk. I «Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030» vises det til at «*Men framover vil det være på vestsida av Lågen inklusive i Heidal at vi vil regulere inn hovedtyngden av nye tomter og felt*». Det er viktig at denne hovedmålsettingen følges opp ved rulleringen av kommuneplanens arealdel. Hyttebygging på østsida bør komme i allerede godkjente planer, eller ved at godkjente, ikke bebygde tomter tas ut.

Når et planforslag skal sendes på høring, er det viktig at forslaget inneholder *en samlet vurdering* av de ulike endringsforslagene som er knyttet til fritidsbebyggelse, og hvilken totalbelastning dette vil utgjøre for ferdsel inn i villreinens leveområder (jfr. naturmangfoldlova § 10). Å konsekvensutrede enkeltområder og -tiltak i forhold til villreinens leveområder er ikke tilstrekkelig. En samlet oppsummering bør inneholde antall eksisterende hytter, tomterreserve (godkjente, ikke-bebygde tomter), potensiell arealutvidelse for eksisterende hytter og antall planlagte nye hytter.

Vurderingene av samlet belastning av foreslåtte tiltak må også inkludere evt. forslag om brøyting av veier som i dag ikke brøytes. Undersøkelser har vist at standardheving (vann, kloakk og strøm) på hyttene og vinterbrøyting av vei gjør at hyttene brukes mer.

Når det gjelder maksimalstørrelser for hytter, er erfaringen med regionalplan for Rondane-Sølnkletten at maksimalstørrelser blir oppfattet som tillatt størrelse, uansett om det er presisert i bestemmelsene at det skal foretas en konkret vurdering. Det anbefales derfor at kommunen vurderer å differensiere maksimalstørrelsen i ulike områder i kommuneplanprosessen.

Ferdsel og kanalisering

FNs tiår for naturrestaurering ble innledet i 2021. Behovet for restaurering av villreintrekket vest for Rondane-massivet mellom Peer-Gynt og Spranget er vel kjent. Det er viktig at kommuneplanen her legger opp til tiltak som reduserer ferdselen, og ikke øker den ytterligere.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinen i Rondane-området er under sterkt press, og villreinnemnda for Rondane og Sølnkletten vil oppfordre kommunen til å legge dette som et hovedpremiss for kommuneplanarbeidet. Knappt i noe område har en så mye forskningsmessig kunnskap om villreinen som i Rondane.

Kunnskapsgrunnlaget vil bli ytterligere oppdatert i 2021 gjennom den tilstandsanalysen/ klassifiseringen som skal foretas gjennom arbeidet med Miljøkvalitetsnormen for villrein. Resultatene fra dette arbeidet blir et viktig premiss for planlegging i fjellområdene øst for hoveddalføret.

Målsettingen i «Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030» om hovedtyngden av nye tomter og felt skal legges til vestsida av Lågen må følges opp ved rulleringen av kommuneplanens arealdel. Hyttebygging på østsida bør komme i allerede godkjente planer, eller ved at godkjente, ikke bebygde tomter tas ut.

Når forslaget til ny kommuneplan sendes på høring, er det viktig at forslaget inneholder en samlet vurdering av de ulike endringsforslagene som er knyttet til fritidsbebyggelse, og hvilken totalbelastning dette vil utgjøre for ferdsel inn i villreinens leveområder (jfr. naturmangfoldlovas §10).

Villreinnemnda tilrår at kommunen differensierer maksimalstørrelsen på eksisterende fritidseiendommer i ulike områder.

Behovet for restaurering av villreintrekket vest for Rondane-massivet mellom Peer-Gynt og Spranget er vel kjent. Det er viktig at kommuneplanen her legger opp til tiltak som reduserer ferdselen, og ikke øker den ytterligere.

Det savnes en omtale under kap. 6 med hvilke natur- og kulturverdier som er særlig viktige, i og med at «Å ta vare på viktige kultur- og naturverdier» er nevnt som et hovedfokus innledningsvis i planprogrammet.

STYRETS BEHANDLING

Konfliktene mellom menneskelig bruk og villreinen på Spranget er godt dokumentert. Til tross for kunnskapen som foreligger er det imidlertid ikke iverksatt tiltak for å bedre forholdene for villreinen. Dette må påpekes som et eget punkt i vedtaket. Det var forslag om å ta med følgende som tillegg i vedtaket:

«På Spranget må kommunen vurdere konkrete tiltak for å bedre forholdene for villreinen, som begrensning av overnatting, parkeringsforbud langs veien framover fra parkeringsplassen oa.»

VEDTAK

Villreinen i Rondane-området er under sterkt press, og villreinemnda for Rondane og Sølnekletten vil oppfordre kommunen til å legge dette som et hovedpremiss for kommuneplanarbeidet. Knappt i noe område har en så mye forskningsmessig kunnskap om villreinen som i Rondane.

Kunnskapsgrunnlaget vil bli ytterligere oppdatert i 2021 gjennom den tilstandsanalysen/ klassifiseringen som skal foretas gjennom arbeidet med Miljøkvalitetsnormen for villrein. Resultatene fra dette arbeidet blir et viktig premiss for planlegging i fjellområdene øst for hoveddalføret.

Målsettingen i «Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030» om hovedtyngden av nye tomter og felt skal legges til vestsida av Lågen må følges opp ved rulleringen av kommuneplanens arealdel. Hyttebygging på østsida bør komme i allerede godkjente planer, eller ved at godkjente, ikke bebygde tomter tas ut.

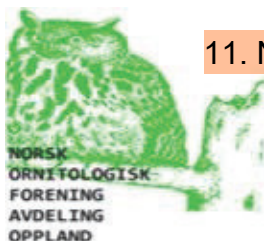
Når forslaget til ny kommuneplan sendes på høring, er det viktig at forslaget inneholder en samlet vurdering av de ulike endringsforslagene som er knyttet til fritidsbebyggelse, og hvilken totalbelastning dette vil utgjøre for ferdsel inn i villreinens leveområder (jfr. naturmangfoldlovas §10).

Villreinemnda tilrår at kommunen differensierer maksimalstørrelsen på eksisterende fritidseiendommer i ulike områder.

Behovet for restaurering av villreintrekket vest for Rondane-massivet mellom Peer-Gynt og Spranget er vel kjent. Det er viktig at kommuneplanen her legger opp til tiltak som reduserer ferdselen, og ikke øker den ytterligere.

På Spranget må kommunen vurdere konkrete tiltak for å bedre forholdene for villreinen, som begrensning av overnatting, parkeringsforbud langs veien framover fra parkeringsplassen oa.

Det savnes en omtale under kap. 6 med hvilke natur- og kulturverdier som er særlig viktige, i og med at «Å ta vare på viktige kultur- og naturverdier» er nevnt som et hovedfokus innledningsvis i planprogrammet.

14. februar - 2021

Sel kommune
Botten Hansens gate 9
2670 Otta
postmottak@sel.kommune.no

Høring av planprogram og oppstart av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel

På bakgrunn av utsendte høringsdokument ønsker vi å gi følgende høringsinnspill:

Kommunen bør bruke FNs bærekraftsmål som et viktig grunnlag for planarbeidet. Oppfølging av dette er viktig i arbeidet for et miljømessig bærekraftig lokalsamfunn.

Forvaltningsmyndighetene, i dette tilfellet ved Sel kommune og Statsforvalteren i Innlandet har utvilsomt et stort ansvar for en bærekraftig forvaltning som gir tilstrekkelig beskyttelse for villreinen i Rondane-Nord. Hytteutbygging og medfølgende ferdsel er en av de største truslene mot norsk villrein. Dette er et viktig plantema.

Kartlegging av biologisk mangfold må være i fokus, og dette er blant temaene kommunen bør utrede i planarbeidet. I tillegg er vårt syn at det bør utarbeides handlingsplaner for enkeltarter og deres leveområder i samsvar med naturmangfoldlovens målsetninger.

I forbindelse med at plandokumentet nevner ønsker om nye tiltak når det gjelder bygging av hytte- og boligområder og etablering av massetak, bør kommunen utarbeide en arealstrategi, hvor arealnøytralitet vurderes. Dette betyr at vi må gjenbruke og fortette allerede utbygde arealer fremfor å bygge ut mer natur, og stanse arealforbruket.

Den norske rødlista viser at arealendringer er den største trusselen mot biologisk mangfold. Det samme viser rapporter fra Det internasjonale Naturpanelet. I praksis er slik omdisponering av areal forbruk av naturareal. Det viktigste tiltaket for å stanse tapet av biologisk mangfold er å få kontroll med dette

forbruket. Å fortette og gjenbruke natur som allerede er påvirket er blant de viktigste tiltakene. En bærekraftig utvikling har ikke rom for å forbruke naturarealer slik vi gjør i dag. Utbygde arealer er i praksis tapt som leveområde for mange av artene som levde der.

For å kunne måle arealnøytralitet, må det føres et arealregnskap i kommunene. Det kan gjøres ved hjelp av arealbruksregnskapet til Miljødirektoratet og NIBIO. Kommunene må pålegges et særlig ansvar for et arealnøytralt Norge, ettersom det er i kommunene de fleste vedtak om arealdisponeringer gjøres. Mange kommuneplaner, og ikke minst alle dispensasjonene fra dem, gir inntrykk av at arealer betraktes som en fornybar ressurs, og ikke at nedbygget natur kan være ødelagt for alltid.

Mange unike natur- og friluftslivsområder i våre fjell er under stort utbyggingspress, og det er derfor behov for å sette rammer for hyttebyggingen og andre større inngrep. Kommunalt vedtatte planer for fjellgrenser eller markagrenser gir forutsigbare rammer for å sikre bærekraftig verdiskapning og for å ivareta viktige natur- og friluftslivsområder. Vi oppfordrer kommunen til å utrede områder og kriterier for slike grenser.

Kommunens ansvar for reduksjon av klimagassutslipp må være vektlagt i planarbeidet. Målsetninger i kommunens klima- og energiplan må gjøres forpliktende for arealplanleggingen i kommunen. Rullering av kommuneplanen skal medføre reduserte klimagassutslipp, redusert energibruk og redusert transportbehov i kommunen.

Alle vannforekomster i kommunen må ha som mål å være i minst god økologisk tilstand i samsvar med målsetningene i vanndirektivarbeidet og ikke utsettes for nye tiltak som vil redusere denne.

Med vennlig hilsen

Jon Opheim
Leder Norsk Ornitologisk forening
avd. Oppland

Heidi Kristoffersen
Leder Naturvernforbundet i Oppland

Kopi til av uttalelsen sendt til:
Statsforvalteren i Innlandet
Innlandet fylkeskommune

Adresse: c/o Bjørn Frøsaker, Markveien 48a, 2840 Reinsvoll. Tlf: 94888551
E-post: oppland@naturvernforbundet.no

Innspill til høring av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel

Jeg vil med dette få komme med følgende innspill til revisjon av kommuneplanens arealdel.

Innspillene er knyttet opp mot næringsutvikling og veier på og omkring Mysusæter.

NÆRINGSUTVIKLING

For Sel kommune er det viktig å legge til rette for at reiseliv og hytteturisme kan få utvikle seg. Turisme bør være et av kommunens satsningsområder. Mysusæter ligger i randsonen til Rondane nasjonalpark. For å redusere trykket på nasjonalparken, må det tilrettelegges for trivsel og aktivitet i randsonen, det vil si Mysusæter. Her må det legges til rette for aktivitet og tilgjengelighet for alle både sommer og vinter. Dette vil gjøre området attraktivt for tilreisende og hytteturister. Følgende tiltak foreslås:

1. **Fremheve Mysusæter som sætergrend.** Selv om det ikke lengre er drift på sætrene på Mysusæter, er det viktig å ivareta de miljøene og kulturlandskapet rundt sætrene. Det må også legges til rette for at sætereierne skal kunne drive alternativ næring på sine sætrer, slik som brøytede veier.
2. **Nye skiløyper etter egne traseer** som kan prepareres (gjørne med kunstsne) tidlig på høsten og som holder til langt ut på våren. Dette vil gi både hotell og hytter et fortrinn framfor de som ikke har egne traseer.
3. **Etablering av utendørs bademulighet.** Furusjøen er attraktiv, men siden dette ligger i Nord-Fron, er det vanskelig å utvikle området. Foreslår at det utredes om myra i Pungdalen (der vi samles om vinteren) kan graves ut for å etablere en badedam der, og etablere toalettfasiliteter som kan brukes både sommer og vinter.
4. **Bedre kundegrunnlaget for butikk og kafedrift.** Det må gjøres tiltak for å styrke kundegrunnlaget for butikk og kafeer. Dette gjøres gjennom fortetting og flere hytter, samt at standarden på hyttene kan heves slik at flere tilbringer mer tid på sine hytter.
5. **Attraktive hyttetomter.** De fleste i dag og i fremtiden ønsker hytter ved vei, vann, kloakk og internett. Det må legges til rette for dette i framtidige planer.
6. **Grunneierne må med.** Det meste av areal på Mysusæter er privat i privat eie. Det er derfor avgjørende for all aktivitet at grunneierne blir tatt med på råd allerede i ide- og planleggingsfasen. Det er for seint at grunneierne kommer inn i høringsrunden.
7. **Landbruk og sæterbruk.** Beiteretten står sterkt, og selv om den enkelte grunneier sier fra seg sin beiterett, kan det være andre som også har beiterett i samme området. Den enkelte grunneier eller kommunen kan derfor ikke uten videre gi tillatelse til inngjerding. Det er heller ikke noe grunneierlag i området som dekker alle beiteberettigede. Dette må det ryddes opp i.

VEIER

Det er viktig for trivsel og helse at Mysusæter kan tilby aktiviteter for alle. Slik situasjonen er i dag, er mange veier brukt som skiløyper om vinteren. Dette begrenser bruken av veiene til fordel for de som går på ski, mens mange eldre og funksjonshemmede blir utestengt. I tillegg reduserer dette beredskapet for utrykningskjøretøy for store deler av Mysusæter. Mange hytter blir lite brukt om vinteren fordi det er vanskelig tilgjengelig og tungvint, særlig når man blir eldre eller syk. Det har

vært en del skepsis til brøyting. Dette kan være knyttet til uvitenhet om hvordan gjennomføringen er tenkt, og at det har vært fremsatt en rekke feil. Blant annet er antall kryssinger av skiløyper over brøytet vei feil. Her er det tatt med flere private avkjøringer som aldri vil bli brøytet. For å tilrettelegge for kryssing av de mest trafikkerte vegene, anbefales det å asfaltere der løypene krysser med noen meter på hver side, slik at det ikke så lett kommer grus inn i løypene. Det har også vært påstått at det må opparbeides store parkeringsplasser i endene av vegene. Dette er også feil. Forutsetningen for brøyting av vegene er at trafikken styres med bom. Kun de hytte-eierne som er med og betaler for brøyting, får kjøre. Dette vil begrense trafikken betydelig. Hver enkelt hytteeier får brøytet opp egen parkeringsplass i nærheten av sin hytte. Dagsturister og andre tilreisende vil fortsatt måtte parkere på de opparbeidede plassene i Mysusæter sentrum.

Følgende tiltak foreslås:

1. **Det åpnes for å brøyte Furusjøvegen og Ulvangsvegen.** Forutsetningen er at det er opparbeidet nye traseer for skiløyper til erstatning for de som i dag går etter veiene. Alternative løypetraseer bør ha en standard slik at de kan brukes som gang/sykkel/rideveger om sommeren.

Med vennlig hilsen

Steinar Grønn
Sætereier, Pungen

Ottadalsvegen 179
2670 Otta
steinar.gronn@bbnett.no

Mysusæter Vel

Til Sel kommune 13.02.2021

Innspill og revidering av kommuneplanens arealdel

Mysusæter vel redegjør i dette brevet for våre innspill til de deler av arealplanarbeidet som innbefatter Mysusæter. Vi har delt inn innspillet som følger:

1. I første del deler vi noen tanker rundt muligheter og utfordringer knyttet til kommunens mål for planarbeidet.
2. I andre del drøfter vi profil og komparative fortrinn for opplevelsesnæring på Mysusæter
3. I tredje del redegjør vi for nødvendigheten av involvering og samskaping
4. I fjerde del definerer vi Mysusæter vels forventninger til planarbeidet og kommer med innspill til kommuneplanens arealdel

Alle tall om brukerne er hentet fra Fritidsboligundersøkelsen til kommunen hvor rundt 75% av informantene har hytte på Mysusæter, Raphamn og Høvringen. Andre referanser om hyttebrukere og næringsliv er hentet fra ulike analyser som Birgitta Ericsson ved HINN har gjennomført.

Følgende av FNs bærekraftsmål er ivaretatt i våre innspill;

Del 1 Kommunens mål med planarbeidet – underlag for arealplanarbeidet

Kommunens mål med relevans for Mysusæter vels medlemmer er å legge til rette for:

- a) ny fritidsbebyggelse
- b) næringsutvikling
- c) fysisk aktivitet
- d) ivaretagelse av kultur og naturkvaliteter.

Av planprogrammet fremgår at for å oppnå disse målene skal det bygges videre på følgende stedege kvaliteter og fortrinn:

**Natur- og kulturarv som verdiskaper og næringsgrunnlag.
Nyskaping og omstilling som premiss
Nærhet, knutepunkt og mangfold.**

a) Ny fritidsbebyggelse.

Mer verdiskaping kan skje i form av økt hyttebygging med ringvirkninger. Vi mener likevel at standardheving av eksisterende hytter vil gi større lokal økonomisk effekt. Det gir større sysselsettingsmessig effekt fordi reparasjoner og utbedringer normalt gjøres av lokale håndverkere, mens nybygg ofte er ferdighus som settes opp av selger med tilreisende håndverkere.

For å oppnå standardheving er det nødvendig med fortetting i eksisterende delområder slik at det blir enklere tilgang til infrastruktur, f.eks vei, vann, strøm og avløp. Det gir mer effektiv utnyttelse av infrastrukturen og gir lavere drifts- og investeringskostnader.

Nye felt bør bygges ut der det allerede er eksisterende veinett for å unngå at nye veier ødelegger eksisterende sti- og løypenettet som derved blir den tapende part.

Statsforvalteren kan motsette seg økt hytteutbygging. En strategi kan derfor være å videreutvikle sti- og løypenettet sørover bort fra villreinområdene samtidig som man også foreslår fortetting av eksisterende områder heller enn utbygging av jomfruelig mark

c) Fysisk aktivitet

➤ *Mulighetene til naturopplevelser og friluftsliv er unike verdier på Mysusæter*

Mysusæters fortrinn som reiselivsdestinasjon innen opplevelsesnæringene ligger ene og alene i muligheten til å utøve friluftsliv i et område med unike naturopplevelser. Fritidsboligundersøkelsen dokumenterte at henholdsvis 91/92% av hytteeierne bruker turstier/preparerte skiløyper. 67% bruker stikkede skiløyper og 37% sykler.

Et godt og variert sti- og løypenett er selve grunnlaget for flotte naturopplevelser og fysisk aktivitet for besøkende til Mysusæter. Dersom disse produktene ikke videreutvikles til en stadig bedre kvalitet, vil hele fundamentet for opplevelsesnæringer falle bort. Konkurrentene ligger på rekke og rad langs E6. Her blir det viktig å skille seg fra de andre snarere enn å bli en dårligere kopi med lenger reiseavstand.

Det er derfor helt nødvendig først å lage en sti- og løypeplan som underlag for alle arealplaner på Mysusæter. Sti- og løypenettet fortrenses stadig i planarbeidet i dag. Uten kanskje å være klar over det, kapper man av grenen man sitter på.

b) Næringsutvikling

Hytteturisme kan gi næringseffekt. Det avhenger imidlertid av lokal vilje og evne til å forstå hva kundene etterspør og kan etterspørre. Næringseffekten i dag er begrenset fordi det er mangel på aktører som forstår å utnytte potensialet.

Vi som hyttegjester må ha kunnskap om hvilke tilbud som finnes, og lokale tilbydere må kommunisere med oss slik at de får oversikt over hva vi som hyttegjester ønsker oss. Dette forutsetter kunnskapsutveksling og dialog. I dag er det vanskelig å finne ut hvilke tilbud som eksisterer. Det er dokumentert i mange analyser fra forskningsmiljøet at hyttegjester legger igjen betydelige årlige beløp. Vedlikehold og modernisering av hytter er et slikt eksempel, i tillegg til varekjøp. Et bedre tilrettelagt handelstilbud med tilbringertjenester, hyttevask, vaktmesterservice mv er aktuelt. Andre aktuelle tilbud kan være:

- Et bakeri som holder åpent i ferier (bakevarer, pizza mv), gjerne transportert ut om vinteren
- Lokale matvarer
- En kafeteria/Lodge med take away og mulighet for varm mat.
- Parkeringshus for vinterparkering.
- Økt tilbud av scootertjenester, persontransport og varetjenester

Mulighetene er mange, men det mangler aktører som vil ta en slik rolle.

Årsaken til svak næringsmessig effekt handler ikke om brøyta veier eller salg av hyttetomter, som noen hevder, men om et dårlig organisert tilbud og manglende kunnskap om hva hyttegjestene har behov for. Tomtesalg gir inntekt for en grunneier, ikke arbeidsplasser lokalt. Mange bestiller ferdighytter som i liten grad gir lokal sysselsetting. Den jevne inntekten over tid, kommer fra hyttegjestene i form av kjøp av varer

og tjenester. Korte opphold gir små økonomiske synergier da innkjøp som regel skjer på vei opp (utenfor kommunen).

- *Opphold og standardheving gir det sikreste inntekspotensialet, og oppholdet styres igjen av aktivitetstilbudet.*

Sentrumutvikling blir også viktig. Hvilket hovedgrep kan gjøres i sentrum?

- *Vi mener at det bør lages en mulighetsstudie for sentrum som underlag til arealplanen. Med et hotell, en fjellstue og en skiheis i randsonen av sentrum, kan det meste av tilbudet utvikles her. Spørsmålet er om det er en riktig utvikling, i så fall bør man se på hvordan tilbudene henger sammen med sammenhengende skiløype rundt sentrum, og om sentrumsområdet kan rendyrkes med parkeringsplasser og alternativt fortettes kraftig.*

Gir brøytede vinterveier økt næringseffekt?

Sannsynligheten for at noen vil investere i ny hytte eller heve standarden dersom det ikke finnes et attraktivt sti- og løypenett, er svært liten. Skal reiselivsproduktet utvikles er man avhengig av å videreutvikle de kvalitetene man har og dyrke de strategiske fortrinn. Vinterproduktet – skiløypenett – er eksempelvis helt avgjørende for om man vil investere.

Markedet stiller i økende grad krav om nykjørte spor hver helg hele vinteren, og et stadig bedre utviklet løypenett. Det registreres også økt etterspørsel etter ski-in-ski-out (løyper rett utenfor hytteveggen). Tatt i betraktning at 65% av respondentene i fritidsboligundersøkelsen har over 3 timers reisevei og over 50% har mer enn 4 timers reisevei, er et godt tilrettelagt vinterprodukt helt avgjørende. Andre undersøkelser bekrefter at når avstanden til hytta er over 2 og 3 timer reduseres bruken betraktelig. Desto viktigere blir da et unikt løypeprodukt når du først er der.

Mange hevder at hyttebruken vil øke med brøytete veier. Det er ikke nødvendigvis riktig. Et brøytet veinett vil vanskeliggjøre gode løypetraseer på grunn av mange veikryssinger. I tillegg vil det måtte bli mer gåing til fots på vei for å komme til løypenettet, noe som er krevende for små barn. Kvaliteten på løypenettet forringes derved. I tillegg kan skutertransport til de som på grunn av svært spredt hyttebebyggelse aldri vil få brøytet vintervei til hytta bli vanskeliggjort og disse hyttene blir mindre brukt.

Vi registrerer at hytteeierne er opptatt av kvaliteter som fred, ro og stillhet. Dette etterspørres i økende grad også av utlendinger. Et mulig scenario er at markedet for Mysusæter i fremtiden i større grad ligger hos betalingsvillige utenlandske ferieturister enn hos de som har kort reisevei.

- *Det blir svært viktig at Sel kommune gjennomfører en mer detaljert analyse av nytte og ulempe av brøytete veier. Denne må gjennomføres mer detaljert enn den som ble laget i forrige planrunde. Vi viser til en mer detaljert variant som ble sendt til ordfører for et par år siden. Analysen må bygge på empiri og ikke alene på drøfting.*

d) Ivaretagelse av kultur og naturkvaliteter

Opplevelseskvalitetene i Rondane Nasjonalpark er kronjuvelen.

Mysusæter var tidligere en stor og levende sætergrend. De gamle bygningene står her fortsatt og sæterkvever / slåttemark er mer eller mindre i bruk. Det er etter Mysusæter Vels oppfatning viktig å bevare karakteren på dette kulturlandskapet. Det arbeides også med tiltak som kan redusere parkering på Spranget. Dette vil også styrke en identitet basert på at stedegne naturkvaliteter ivaretas..

Lys- og lysforurensing har vært et tema hos våre medlemmer. Det er nå en ny trend der folk slår av utelysene når de ikke er på hytta for at stjernehimmelen og nordlyset skal synes bedre.

- *Vi vil derfor forelå at kulturminneverdien blir vurdert i forbindelse med kommuneplanarbeidet – og at det eventuelt i arealdelen legges føringer på den fremtidige forvaltningen av området.*
- *Både tilbakeføring av kulturlandskapet, tiltak for å trekke bilismen ned fra vidda og tiltak for å begrense lys- og lysforurensing kan være viktige elementer i arbeidet med utvikling profilen for destinasjonen Mysusæter.*

Del 2 Profil og komparative fortrinn

Mysusæter i dag er delvis veiløs på vinteren, har sterk friluftslivsprofil og folk slukker lyset for å se stjernehimlen. Det er ønske om å fjerne gran i sentrum for å få tilbake det unike seterlandskapet som fortsatt er til stede. Brukerne verdsetter fred, ro og stillhet og reiser langt for å oppnå dette. Folk verdsetter å la bilen stå og benytte skutertransport til døra. Det viktigste produktet er stier og skiløyper. Dersom løypenettet fragmenteres heller enn å styrkes vil dette gi ytterligere reduksjon i hyttebruken og negativ næringsmessig effekt.

- *Det er nødvendig å definere en stedegen profil på destinasjon Mysusæter slik at det er mulig å styre utviklingen i en retning som gir næringsmessig effekt på sikt. Det utenlandske markedet er i sterk endring med økt miljøbevissthet – noe som kan gi Mysusæter et markedsmessig fortrinn. Men det krever at man løfter blikket.*

Del 3 Samskaping og aktiv medvirkning

Det er helt vesentlig i arbeidet med ny arealplan for Mysusæter at planarbeidet åpner for samskaping og samarbeid samt reell medvirkning. Her vil Mysusæter Vel kunne spille en vesentlig rolle.

De grep man nå foretar seg i ny kommuneplan må forsterke og ikke svekke de stedegne fortrinn. Dette er avgjørende for om Mysusæter vil lykkes i å utvikle hyttegrenda og området rundt i positiv retning.

- *Hvis ikke hytteeiere, næringsdrivende, grunneiere og kommune har samme målbilde og vilje til å samskaping, risikerer vi at produktet faller fra hverandre og verdier går tapt. Det vil gi direkte virkning for næringslivet som er helt avhengig av hytteeierne. Disse er de største økonomiske bidragsyterne og har betydelig kunnskap om området som besøkssted, og bør bidra i felles samskaping.*

Vellets medlemmer besitter en kompetanse om produktet på Mysusæter som vil være sentral i planarbeidet. Våre medlemmer legger igjen betydelige beløp hvert år i Sel kommune. Våre medlemmer kan beskrive i detalj destinasjonens komparative fortrinn; Hvor er det fint å gå på tur? Hvor er de gamle stiene? Hvor gikk de gamle skiløypene man gikk tidligere – kan de erstatte eller supplere eksisterende? Hvilket terreng er interessant? Dette er innspill vi kan bidra med. Ved eventuell omlegging av skitraseer og stier er det få som kjenner terrenget bedre enn våre medlemmer.

- *Mysusæter Vel sammen med hotellet, eiendomsmeglere og representanter for næringslivet er aktører som ønsker å delta i planarbeidet gjennom en prosess med samskaping – og ikke kun være en høringsinstans i for- og etterkant.*

Del 4 Innspill til Kommuneplanens arealdel

Mysusæter vel har følgende innspill knyttet til selve arealplanen:

1. Sti og løypeplan må lages, besluttes og sikres før annen arealbruk planlegges og besluttes

Reguleringsplanen fra 1988 var forut for sin tid. Den la opp til mange flere og varierte sti- og løyper enn det som kjøres opp i dag. Planen har regulert inn et variert og sammenhengende løypenett, også utenom

sentrum. Dette planprinsippet er det svært viktig å holde fast ved også i fremtiden. Det er viktig for brukernes totalopplevelse at det sammenhengende skiløypenettet fra reguleringsplanen fra 1988 sikres og ikke brytes opp, forskyves eller avskjæres av nye utbyggingsområder og tilhørende ødeleggende veikryssninger.

Da ny sentrumsplan for Mysusæter ble vedtatt i 2004 ble løypenettet i 88 planen allerede fragmentert. Sentrumsplan fra 2004 tok ikke hensyn til tidligere innregulerte skiløyper. For eksempel ble det tillatt brøyting i starten av Ulvangveien med den konsekvens at skiløypa måtte vike og legges om på siden av veien, løype rundt sentrum over Mo og Havnkvea mangler sammenheng til løype på Furusjøvegen og løype langs høyspentlinje til Veggumfeltet forsvant.

- *Mysusæter Vel ber derfor om at ny sti- og løypeplan, planlagt ferdigstilt i 2023, forseres i arbeidet med ny arealdel da denne planen er strategisk og må være premissgiver for alle senere detaljplaner. Hvordan en slik plan skal finansieres og sikres gjennomført med langsiktige rammebetingelser for løypekjøring er særdeles viktig å utrede. Vellet sitter på betydelig kunnskap og vil gjerne bidra inn i dette arbeidet.*

I dag må alle som har hytte i området nord for sentrum krysse gjennom sentrumsområdet for å kunne benytte løypetraseen langs Furusjøveien og til Raphamn. Det finnes i dag ingen løypetrase gjennom sentrum eller rundt sentrum. Skiløpere er nødt til å krysse brøytet vei og plassen i forkant av butikkområdet med fare for trafikkfarlige situasjoner og ødelagte ski.

Eneste løype fra nord er traseen ned Loftsgårdjordet. Denne traseen er teknisk krevende for de fleste skiløpere, og er i konflikt med den mye benyttede akebakken.

Det er svært viktig med en skiløypetrase som muliggjør sammenhengende skispor i dette området.

Det er i sentrumsplanen fra 2004 regulert inn løype fra Røde Korshytta over Mo/Havn kvea. Per i dag mangler en kort bit som ville gi en praktisk sammenkobling mot eksisterende skiløype på Furusjøvegen og Raphamnfjellet. En slik rundløype bør sikres reguleringsmessig, alternativt bør det kunne etableres en ny trase langs høyspentlinjen via Veggumfeltet og ned på Furusjøvegen lenger øst. Denne må koples videre med den allerede regulerte traseen over Nyhusjordet slik at man har en rundløype rundt p-plasser og veier. For å opprettholde et attraktivt løypetilbud for alle brukergrupper vil det være svært positivt å utvikle kortere rundløyper som er egnet for skiløpere med mindre tekniske ferdigheter, eller for små barn og eldre. Dette vil bidra til å øke variasjonsmuligheter i løypenettet og muligheten for å tilrettelegge for traseer som kan kjøres også ved kraftig vind eller dårlig vær. Det eksisterende løypenettet er svært begrenset for barnefamilier og mht dårligværsalternativer.

2. Gjennomføring av sti- og løypenett må sikres på lang sikt i vedtatte og nye planer

I dag blir ikke alle skiløypene som ble regulert i reguleringsplanen fra 1988 preparert. For eksempel er løype fra Rødekorshytta over Mo, Havn og Nyhuskvea ikke sporsatt på grunn av ulike krav fra grunneierne. Respekten for vedtatt reguleringsplan uthules av grunneiere som ikke vil tillate kjøring gjennom privatrettslige avtaler over sin grunn. Grunneierne har ikke bedt om innløsning verken ved reguleringsplan fra 1988 eller sentrumsplanen i 2004. Sel kommune har heller ikke brukt anledningen til å ekspropriere og henviser til at løypelaget må inngå privatrettslige avtaler.

Løypene på Mysusæter er i hovedsak finansiert gjennom frivillige innbetalinger og støtte fra lokalt næringsliv. Det ligger også en betydelig frivillig innsats bak Mysusæter og Raphamn løypelag. Usikre rammebetingelser for løypekjøring de siste årene har ført til betydelig slitasje. Dersom Sel kommune ønsker å ta sin vertskapsrolle på alvor bør kommunen bidra til å sikre stabile og forutsigbare rammebetingelser for løypekjøring. Motsatt vil grunnlaget for besøksnæring uthules.

Hvis grunneiere gjør det vanskelig å gjennomføre vedtatte planer mener Mysusæter Vel at kommunen må se på muligheter for å sikre gjennomføringen av sti- og løypenettet på andre måter, f.eks gjennom

forhandling om langsiktige tinglyste avtaler, utbyggingsavtale knyttet til detaljplaner eller i ytterste konsekvens, gjennom ekspropriasjon. Som planmyndighet rår Sel kommune over flere virkemidler enn de andre aktørene på Mysusæter. Grunneiere som for eksempel får regulert inn nye tomter bør i framtiden regne med å bidra til felles infrastruktur som sti- og løypenett i form av avgivelse av grunn, opparbeidelse av sti- og løyper eller kontantbidrag. Får man til dette øker verdiene av tomtene for grunneierne, attraktiviteten for både hytteeiere og besøkende øker, og Sel kommune vil gjennom økt aktivitet profitere i form av flere arbeidsplasser.

3. Det må stilles krav av om felles planlegging framfor «frimerkereguleringer»

Mange hytter på Mysusæter har lav standard og er i lite bruk. Hytteundersøkelsen viser at over 60% bærer vann. Et generasjonsskifte er på gang og behov for oppgradering av standard er både legitimt og ønskelig for at området brukes mer og grunnlaget for et godt løypeprodukt, service og annen næring øker. Vi tror det er rom for, og ønskelig, å fortette eksisterende hytteområder for å oppnå kritisk masse til å opprettholde tilstrekkelig hytteservice, skutertransport, gode parkeringsforhold m.m. Fortetting i bestemte områder kan bidra til at det blir lettere for hytte- og grunneiere i ett område å gå sammen om etablering av for eksempel vann- og avløpssystem tilsvarende det som er blitt gjennomført gjennom privat initiativ flere steder etter avtale med Sel kommune som overtar avløpsnett etterpå.

Fortetting vil gi en mer optimal utnyttelse av eksisterende infrastruktur og mulighet til tilstrekkelig kapasitet på VA/EL. Tilgang til fiber og nett som i dag ikke er godt nok for mange områder, vil kunne samordnes med VA/EL.

Arealbetegnelsen i eksisterende planbestemmelser bør bruke BRA (Bruksareal innenfor yttervegg) i stedet for BTA (Bruttoareal inklusive yttervegg). Forskjellen på 80 m² BRA og BTA er hele 12m², et soverom i praksis. Kvadratmetertallet bør også kunne økes noe også i landskapsmessige sårbare områder. 120 m² er i dag ikke å betegne som særlig stor hytte. I tillegg bør det ikke stilles krav til maks antall hus, fordi gjennomføring av ny infrastruktur som vann- og avløp ofte ikke kan realiseres i gammel bygningsmasse med tørrmur/ringmur. Hyttelivet i dag er et sted der generasjoner møtes. De ønsker ofte å bo med litt avstand. I tillegg er det brannsikkerhetsmessig bedre med flere bygg.

Fortettingsplaner for delområder bør planlegges som større planer. «Frimerkeplanlegging» av enkelttomter bør unngås. Senest i juni i år vedtok kommunen en «frimerkeplan» for 3 tomter vest for fjellstua nord for Ulvangveien. Videre frimerkeplanlegges F10 og et felt bak Fjellstua. Alle disse feltene legger opp til nye adkomstveier som kommer i konflikt med løypenettet. Reguleringsbestemmelsene sikrer ikke at denne adkomsten også skal være adkomst til tilliggende tomter når de senere blir regulert. Det betyr at hvis nabotomter skal bygges ut gjennom nye «frimerkereguleringer», risikerer man at skiløypa vil krysse et stort antall stikkveier og dermed ødelegges løypeproduktet sakte, men sikkert. Hadde det vært stilt krav om felles planlegging for et område (§ 11.8 i PBL) som inkluderer flere eiendommer samlet, kunne planleggingen vært koordinert. Skiløypenettet må være utgangspunkt for planleggingen slik det gjøres på de aller fleste destinasjoner andre steder i Gudbrandsdalen og Ringsaker. I tillegg kunne rekkefølgekrav (§11.9) vært stilt med krav om felles opparbeidning av ny og bedre skiløype.

Ny kommuneplan bør derfor angi og vedta:

- *Hensynssoner med krav om felles planlegging etter Plan- og bygningsloven for sentrale fortettingsområder som for eksempel feltene nord for fjellstua, mellom Røde-Kors hytta og Veggumfeltet, mellom Butikken og Pungen, med flere.*
- *Forutsigbarhetsvedtak i K-plan om at det i forbindelse med detaljplaner vil bli innført rekkefølgekrav og utbyggingsavtaler (§17.3) for å sikre opparbeidelse av og avgivelse av grunn til skiløyper. Alternativt tinglyste avtaler om tillatelse til preparering av regulerte løyper.*
- *Generelle reguleringsbestemmelser i soner som i dag gjelder bør være i BRA og kan med fordel økes slik at det kan bygges større hytter.*

- *Reguleringsbestemmelsene bør bidra et «dempet» uttrykk, med lave hus, et begrenset farge- og materialvalg etter stedegen skikk og byggestil.*

4. Behov for nye veier og bruk av eksisterende veier i hytteområdet må konsekvensutredes med utgangspunkt i at løypenettet ikke må forringes

Mange hytteeiere ønsker å bruke hytta tidlig i vintersesongen, spesielt under julehøytiden. Rondane og Mysusæter er tradisjonelt et snøfattig område. Det er derfor nødvendig å legge til rette for mulighet til sporsetting tidlig i sesongen og de viktigste skiløypene på Mysusæter er i dag lagt på seterveiene. Dette har muliggjort å blant annet sette spor langs Furusjøvegen og dermed sikre noen enkle skitraseer i juleferien. Mange av skiløypene på seterveiene er lagt gunstig i terrenget og er lette å gå for skiløpere med ulike tekniske ferdigheter. For å opprettholde mulighet for skiløyper tidlig i sesongen er det viktig at regulering av skiløyper på alle de fire veiene opprettholdes. Disse løypene utgjør en viktig grunnstamme i det løypenettet man har i dag, og disse bør det hegnes om framfor å så tvil deres eksistens i framtiden.

Brøyting av veier ble konsekvensutredet i forrige Kommuneplan fra 2016. Konklusjonen den gang var soleklar. Ulempene for mange var langt større enn nytte for noen få. Dette gjelder fortsatt, se vedlegg 1. Senere forsøk fra gruppe «nye skiløyper» på å designe nye løyper utenfor Ulvangvegen viser så langt stor forringelse av dagens løypetrase. Det samme gjelder alternativ løype langs Furusjøvegen som vil medføre minst 8 kryssinger, altså en sterk forringelse av dagens løype, se vedlegg 2. I Mysusæter Vel sin uttalelse til reguleringsplan for F10 har vi forslått å se på en løsning med forlengelse av for eksempel Havnseterveien som er brøytet og kun har en kryssing av vei.

- *Skal man konsekvensutrede bruk av veier om vinteren på nytt, altså vinterbrøyting, bør man ta med både Tjønnbakkvegen, Havnsetervegen og Gråhøvegen i tillegg til Ulvangvegen og Furusjøvegen. En vinteradkomst med bil må naturlig gjelde for alle hytter fram i tid.*
- *Konsekvensutredningen må ta høyde for en fremtidig tilrettelegging av parkeringsplasser i enden av alle veiene slik at alle, både de som har hytte langs brøytete veier og de som er dagsgjester, kan starte å gå ut i løypene fra en parkeringsplass. Antall brudd i form av kryssinger av skiløyper må tas med. Hvordan skutertransporten, som fortsatt må fungere for et stort flertall av hytter som uansett ikke vil kunne få brøytet vei skal fungere, må også utredes.*

Konklusjon

I Planbeskrivelse i forrige kommuneplans arealdel vedtatt av Sel kommunestyre 20.06.2016 står følgende sitat **«Løypenettet og turstier danner grunnlaget for fysisk aktivitet og naturopplevelser, og har en overordnet betydning. Det er viktig at skiløypene sikres og etablerte stier, løyper og aktivitetsområder ikke brytes opp eller avskjæres med nye utbyggingsområder. Skal sti- eller løypetrase legges om må ikke det medføre en forverring av traseen.»**

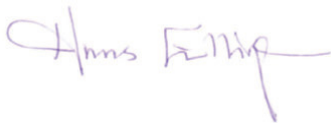
Sel kommune står ovenfor viktige strategiske valg i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel. For å sikre høyt besøk av hyttegjester og lokale gjester til Mysusæter, som igjen vil kunne gi næringsinntekter og økt verdi for kommunen, grunneiere, og næringslivet i Sel, er det viktig å sikre gode rammebetingelser for løypekjøring. Et helhetlig løypenett, gjerne basert på 88-planen, må sikres reguleringsmessig. Muligheten til å gjennomføre regulerte løyper kan sikres enten gjennom tinglyste avtaler med grunneierne eller avgivelse av grunn til løypeformål i nye større fortettingsplaner.

Skal stier og løyper legges om i forbindelse med innregulering av nye hyttefelt må det være et tydelig premiss om at løypenett prioriteres framfor tomteutvikling og at en eventuell omlegging ikke innebærer en forringelse av eksisterende løypetraseer.

Mysusæter Vel anmoder om at de verdiene som gjør at man kommer hit og vil ønske å forbli, er førende i kommuneplanen:

- Fred, ro og stillhet og Rondane nasjonalpark er kronjuvelen
- Skiløyper er kjerneverdi og må settes først, deretter tomteutvikling. Det gir økt verdi til grunneiere, hytteeiere og innbyggere i Sel kommune.
- Skal du nyte må du yte! Grunneierne må regne med å bidra med til fellesskapet i form av grunnavståelse og sikre gjennomføring av regulerte løyper mot å få innregulert nye tomter.

Vennlig hilsen Mysusæter Vel

Hans Ellingsve,
styreleder

Hanne Toftdahl,
ansvar plan, sti-og løypenett

Vedlegg 1: Konsekvensutredning av Ulvangveien og Furusjøvegen 2015, Sel Kommune

Vedlegg 2: Konsekvensutredning av antall brudd på ny skiløype ved brøyting av Furusjøvegen, Hanne Toftdahl

Vedlegg 3: Mysusæter Vel sin uttalelse til forslag til detaljplan for F10.

**Til Ordfører
Sel kommune****Vedr brøyting av veier på Mysuseter – konsekvenser av tiltak**

Jeg registrerer at Sel kommune anker saken til høyesterett og at kommunen samtidig skal nedsette en arbeidsgruppe som skal arbeide med konsekvenser av brøyting. Dette notatet er et innspill til en slik konsekvensanalyse/arbeidsgruppe. Temaet brøyting har juridiske implikasjoner, illustrert med den lange rettsprosessen. Videre har den konsekvenser for lengde på vintersesong og dermed for reiseliv, tjeneste- og handelsnæringene m fl. Begge disse temaene har vært flittig diskutert i ulike nettfora. Men brøyting har også konsekvenser for hytteeiere/-brukere i form av tilgjengelighet for de som ikke får brøytet vei. Dette har i liten grad vært debattert.

Debatten har gått heftig og frontene har stått steilt i mange år. Men hva er årsaken til disse frontene på Mysuseter? Jeg mener dette handler om en stor og kompleks problemstilling der det er vanskelig å se helheten. Diskusjonen flyter usammenhengende fra det ene temaet til det andre. I dette notatet skal jeg forsøke å trekke opp noen av problemstillingene. Innledningsvis en oppsummering om de kjente problemstillingene og deretter konkret om konsekvenser knyttet til tilgjengelighet der jeg drøfter hvordan nytte for noen kan medføre ulempe for andre. Drøftingen legger til grunn noen forutsetninger. Disse må naturlig nok dokumenteres/korrigeres i en konsekvensanalyse. Dette notatet er kun et innspill til en metode.

Brøyting av veier – store variasjoner i nytte og ulempe for hytteeiere

Hyttefolket på Mysuseter har ulikt verdigrunnlag

Stadig flere hytteeiere i fjellområder har i dag vinterbrøyting frem til hytta. Men fortsatt er det mange som søker større grad av villmark og kvalitetene ro-fred-stillhet. Mange av de områdene som er uten veiforbindelse holder svært høyt prisnivå både i Norge og i utlandet. De høyeste prisene på hytter på Mysuseter finner vi også i de veiløse områdene. Mange av hytteeierne har kjøpt hytte i et område de har ønsket veiløst, stille og naturnært til nasjonalparken. Dersom disse hytteeierne hadde ønsket vintervei, så hadde de nok heller kjøpt hytte på Oppdal (om de bor i Trondheim) eller Sjusjøen/Hafjell/Skei/Gålå (om de bor i Oslo). Det er lang reisevei til Mysuseter fra alle større byer og nok av alternative hytteområder å velge i.

Det betyr: Når noen vil forandre på grunnpilaren for hvorfor mange har hytte ved Rondane nasjonalpark, blir det motstand.

Det blir viktig for arbeidsgruppen å gjennomføre en grundig undersøkelse av hvilke kvaliteter som gjør at hyttefolket har valgt Mysuseter som feriested. Har Mysuseter noen kvaliteter som man ikke finner andre steder, og i så fall hvilke er disse?

Lav bruk i helgene, gjør at feriene er desto viktigere.

Noen forfekter at vinterbrøyting gir økt bruk av hyttene på Mysuseter. Økt bruk vil si helgebruk, for det er i dag høy bruk i feriene. Forskere har dokumentert at hyppigheten i helgebruk avtar betraktelig når reisetiden til hytta er over 3 timer. Det er også dokumentert at de destinasjoner med et betydelig opplevelses- og aktivitetsprodukt på stedet, brukes mer i helgene. Få reiser til hytta for å gå på ski

dersom løypetilbudet hjemme er bedre. Er bruken av hyttene langs brøytet vei på Mysusetter høyere enn de hyttene som ikke har brøyting?

Det betyr: Man må gjøre en grundigere undersøkelse hos hyttefolk før man konkluderer med årsak til lav helgebruk og hva som skal til for å øke bruken.

Utfordrende å finne nye løypetraseer i bratt terreng og spredt hytteutbygging

Brøyting krever et nytt løypenett. Med svært bratt terreng, hytter spredt over store områder og fremtidig brøytete tilførselsveier til mange hytter, vil gjøre det utfordrende å finne nye traseer og kostbart å tilrettelegge dem for lite snø (20-30 cm). Løyper i terrenget trenger nær en halv meter snø før de er gode, og på Mysusetter kommer snøen sent i sesongen. Sesongen kan altså bli kortere. I et område med lang reisevei til de store byene og lavt helgeopphold vil feriene være svært viktige. Et bortfall av skispor i juleferien og nyttårshelgen vil være kritisk.

Tidligskiløyper lagt i veibanen er i dag et svært innbringende tilbud for alle de store vinterdestinasjoner i Oppland. Sjusjøen åpner skisesongen i oktober/november, og innen Furusjøveien normalt har vært sporsatt til jul har Budor, Gåsbu, Natrudstilen, Sjusjøen, Nordseter, Skeikampen, Gålå, Austli, Hafjell, Kvitfjell vært fullbooket i mange uker. På Kvamsfjellet valgte løypelaget å starte med skuterkjøring i terrengløypene for å få løyper klar til jul, fordi det var for lite snø i terrengløypene for preppemaskinen. Der er veiene brøytet. På alle de nevnte destinasjonene kjøres tidligskispor på seterveier og skogsbilveier. Det er veiene som gir tidlig sesongstart. Bortfall av seterveier og skogsbilveier gir økonomiske konsekvenser.

Det betyr; Et løypenett i november-desember er kritisk. Jule- og nyttårshelgen står i fare.

Disse delproblemstillingene har vært gjengangere i debatten. Men den neste problemstillingen jeg trekker opp har vært mindre belyst.

Konsekvensvurderinger må ta utgangspunkt i at alle fire veier på sikt (kan) brøytes

I dag er det kun i Ulvangsveien hytteeiere krever brøyting, men gikk det juridiske utfallet kan det komme krav om brøyting av Furusjøveien, Gråhøvegen og Tjønnbakkvegen i løpet av noen få år. Vi velger derfor å drøfte ut fra en situasjon der alle fire veier (som i dag er skiløyper) brøytes. (Ulvangsvegen, Tjønnbakkvegen, Furusjøvegen og Gråhøvegen – alle omtalt som «hovedvei» i dette innlegget)

Å brøyte alle fire hovedveiene gir direkte nytte kun for et 50-talls hytter

Desto lenger avstand mellom bildør og hyttedør, desto mindre nytte har en hytte av brøytet vei. Vi setter 25 meter mellom bil og hyttedør som en *tenkt* kritisk grense. Desto lenger avstand, desto brattere bakke, desto mer plunder og heft knyttet til å måtte spa seg fram til døra. Hytta må derfor ligge tett ved veien/p-plassen for at man vil velge brøyting framfor skuter.

Svært få hytter ligger så tett ved hovedveiene at de vil få brøyting helt frem til 25 meter fra døra. En rask optelling tilsier at det kan dreie seg om 10-15 hytter langs Ulvangsvegen, 2 langs Furusjøvegen, 6-7 langs Gråhøvegen og anslagsvis rundt 20 i øvre deler av Tjønnbakkvegen.

Det betyr; Bare rundt 50 hytter (anslag) av totalt 700 vil få nytte av vei til hytta dersom alle hovedveiene brøytes.

Store kostnader ved utbedring av tilførselsveier og store landskaps-/terrenginngrep

For hytter med lenger avstand til hovedvei, må tilførselsveier oppgraderes til vintervei med parkeringsplass som tåler brøytebil. Hvor mange som etablerer slik adkomst avhenger av om det er praktisk mulig å få vintervei til døra og om man har ønske eller økonomisk evne til å oppruste adkomstvei og p-plass for vinterbruk. De fleste hyttene ligger spredt over store områder og hyttene

har i dag smale, bratte sommerveier som ikke egner seg for vinterkjøring uten betydelig oppgraderinger. Mange parkerer på grasbakker i terreng.

Selv har jeg en hytte som ligger 80 meter bratt opp fra Gråhøvegen. For oss vil vinterbrøyting ikke gi noen nytte før vi har gjennomført store investeringer og gjort betydelige terrenginngrep på vei og parkering. Jeg har også en annen hytte der adkomsten er over et jorde. Her vil det bli svært kostbart å etablere vintervei som kan brøytes. (Se bilde bakerst i notatet).

De fleste hytter på Mysuseter er bygget for sommeradkomst langs en tilførselsvei hvor verken denne eller parkeringsplass er egnet for brøytebil. Vi kan legge til grunn at en kostnad for utbedring av tilførselsvei fram til hytta med parkeringsplass vil koste minst 50 000 kroner for en avstand på rundt 100 meter. Desto dyrere, desto færre vil gjøre investeringen. I tillegg til disse 50 000, må det forventes minst 5 000 kroner i brøytekostnad og veiutbedringer per hytte per år. Det gir totalt kr 100 000 på 10 år. Brøytekostnadene øker med vind (føyking) og snøfall og med økt helgebruk. 5 000 kroner er kanskje alt for lite. Store kostnader for noen og helt umulig å få vintervei til døra for svært mange, begrenser antallet som vil få nytte av brøyta veier. Et tenkt eksempel er at 150 hytter har mulighet til å opparbeide vintervei med parkeringsplass egnet for brøyting innenfor en ramme på 50 000 kroner. Ved resterende hytter vil 50 000 kroner være for snaut. (Dette er kun stipulerte anslag basert på egne kostnader ved veiutbedringer. I en analyse må slike priser dokumenteres).

Det betyr; Fortsatt står vi igjen med 500 av 700 hytter som er uten vintervei. Et betydelig flertall av hyttene har enten ikke topografisk mulighet, vilje eller økonomisk evne til å opparbeide tilførselsveier fra hovedveinettet til egen hytte og gruset parkering nær hyttedøren. Men kan ikke disse da bare fortsette å bruke skuter?

Kollektivtransporten som flertallet vil være avhengig av henger i en tynn tråd.

Dagens skutertilbud på Mysusæter oppleves å være velfungerende for svært mange fordi du alltid får tak i en skuter og du får transport helt frem til døren. Det er en praktisk og effektiv løsning uten behov for å ta et eneste spadetak. Vi kan sende en sms onsdag og be om frakt torsdag og jeg har aldri opplevd å ikke få tak i skuter.

Da skuter verken kan kjøre i gruset eller brøytet veibane, må det opparbeides nye traseer for skutertransport til de 500 resterende hyttene. Delvis eksisterer det alternative skutertraseer i dag, delvis eksisterer de ikke. På strekningen Gråhøvegen og Ulvangsvegen vil ny skutertrase være vanskelig/umulig å etablere. Der skutertraseer legges i terreng, kreves en viss snømengde for å kunne kjøre. *Det er altså ikke sikkert skuteren kommer frem til mange av hyttene før det er kommet tilstrekkelig med snø slik at terrengtraseene kan brukes.*

Et velfungerende kollektivtilbud (som i dag hvor du kan bestille en skuter hver dag hele vinteren) vil reduseres desto mindre markedet blir – altså desto flere med vei helt fram. Etter drøfting med folk som kjenner økonomien i skuterkjøringen, vil det være vanskelig å opprettholde dagens skutertilbud om man står igjen med 4-500 hytter. Flexibiliteten i tilbudet vil avta og dermed økt ulempe for de som må bruke skuter. Dette kan medføre redusert – eller helt bortfall av – tilgjengelighet.

Oppsummert; Brøyting av alle hovedveiene og 150 tilførselsveier vil gi nytte for et lite mindretall og vil samtidig øke ulempen for det store flertallet av hytter. Det kritiske vil være hvor mange som kan etablere tilførselsveier for brøyting før bortfallet av skutertjeneste oppstår? Og hva vil skje langs de veiene der alternative skutertraseer ikke kan opparbeides? Eller før det er nok snø til å kjøre skuter i terrengtraseene? Dersom målet er økt bruk, er det naturlig å vurdere denne opp mot redusert bruk i de hyttene som får dårligere tilgjengelighet.

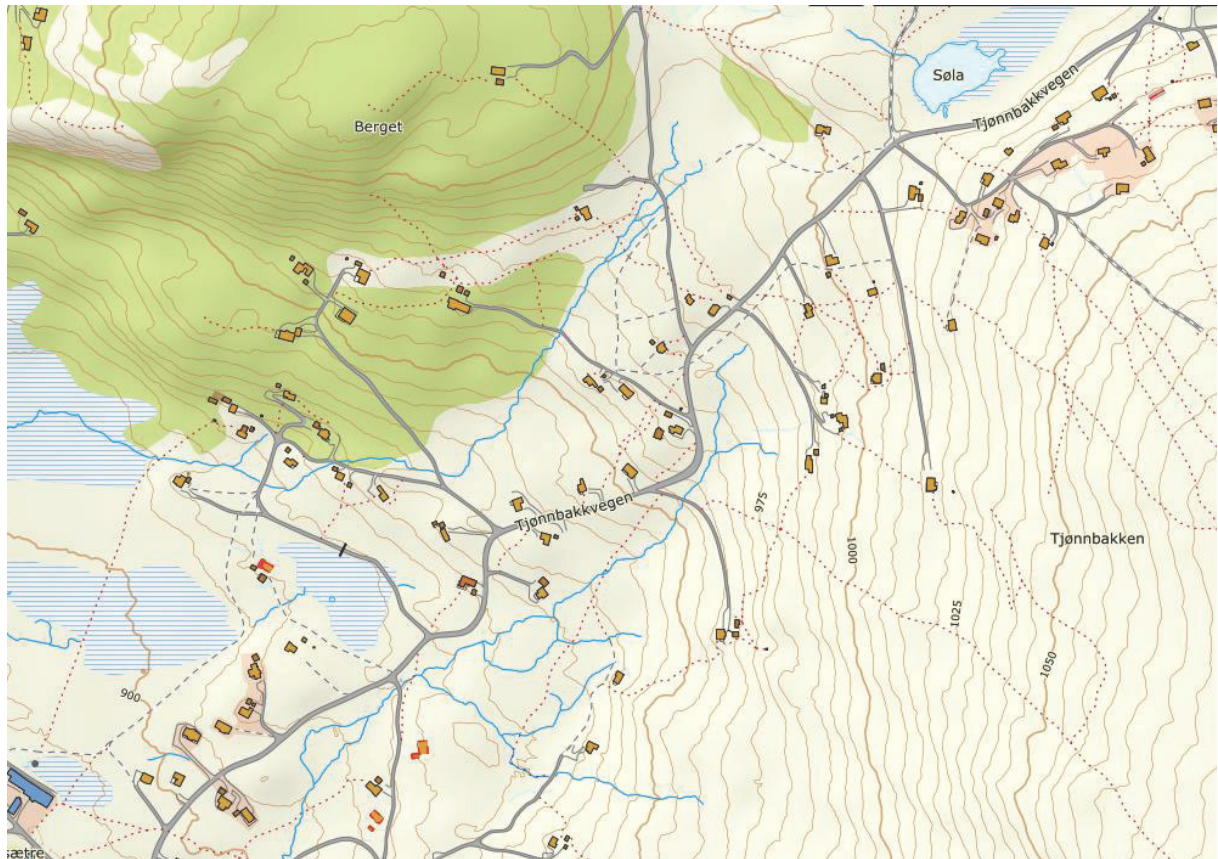
Desto flere tilførselsveier som brøytes, desto vanskeligere å etablere et løypenett.

Det er mange stikkveier ut fra de fire hovedveiene som har en standard som kan brøytes. Langs Fursjøveien har vi veien til Veggumfeltet, Punghaugen og Nyhuslia. I tillegg vil veiene til enkelthytter kunne brøytes. Desto flere sideveier som brøytes, desto flere veier må krysses. Dersom vi setter en grense på 5 veikryssninger som akseptabelt før skiløperne synes tilbudet blir uinteressant, vil det ikke være mulig å etablere skiløype verken opp Tjønnebakkveien eller langs Fursjøveien. Kartet under viser veiene som må krysses dersom alle brøyter sideveiene langs Fursjøveien. Sør for veien vil det være 5 veier å krysse i tillegg til at man må krysse hovedveien for å komme inn på skiløypa til Glitterdalen. Nord for veien vil det bli enda flere veier å krysse ettersom man da må krysse Fursjøveien to ganger pga bratt lende.

På det neste kartet vises antall veier som må krysses dersom Tjønnebakkveien brøytes. Dersom skiløypa startet på Letruds parkering og legges på vestsiden av Tjønnebakkveien vil det være nødvendig å krysse anslagsvis 8 veier før man er på vidda. Dersom den legges på østsiden vil det være nødvendig å krysse 8-10 veier.

Det betyr: Desto flere sideveier som brøytes ut fra hovedveiene, desto flere veier må skiløypene krysses. Sideveiene vil normalt bli snøfrie fra mars og kan måtte strøs tidligere på vinteren. Det gir svært mange steder der man må ta av seg skiene for å komme på tur. Desto flere kryssninger, desto dårligere kvalitet på løypenettet. Hele hyttefeltet på Mysusetet er bygget ut over tid – lenge før noen brød seg om struktur på veinettet. Med bratt lende under Berget, Kaasi, Ranglarhø og Gråhø vil det være utfordrende å lage et nytt løypenett og når det i tillegg skal søkes å unngå for mange veikryssninger, blir det utfordrende å etablere et attraktivt løypenett på Mysusetet.

Flere må ta bena fatt langs tilførselsveiene for å komme seg ut i løypenettet

Avstand fra hyttedør til skiløype vil øke for de fleste hyttene. Skiløpere vegrer seg for å gå på vei for å komme til skiløypa. Skoene, og spesielt skistøvler er glatte, brøytet vei kan være islagt, og en distanse utover 400 meter vil for de fleste oppleves som en ulempe, og umulig for de med pulk og små barn. Kanskje velger flere å bruke bil i stedet, og da trengs det også parkeringsplasser ved løypene. Ulempen for hytteeierne med å gå på bena langs veien for å komme til skiløype skal altså veies mot nytten av å få biltransport helt frem til hyttedøren. Før man brøytet brukte man jo sommerveien til hytta som skiløype.

Det betyr: Desto lenger avstand mellom hytte og skiløype, desto større er ulempen i forhold til nytten av bilvei frem til hytta. Desto lenger avstand, desto raskere øker behovet for å forflytte seg internt på Mysuseter med bil mellom hytte og utfartssted.

Konsekvens – økt nytte for et lite mindretall gir økt ulempe for det store flertallet

Det er grunn til å forvente at det store flertallet av hytter enten ikke har topografisk mulighet eller økonomisk vilje/evne til å oppgradere sine tilførselsveier til vinterveier. Vårt anslag er at rundt 4-500 hytter vil måtte ha skutertransport uansett. Men dette er en kritisk masse for kollektivsystemet som da kan reduseres eller falle bort. I tillegg vil skutertraseer i terreng kreve mer snø og traseer som erstatning for Ulvangsveien og Gråhøvegen eksisterer ikke. Mange hytteeiere vil i så fall måtte stille tiden tilbake til 60-tallet og kjøpe pulk. Det kan redusere bruken. Et nytt løypenettet vil ikke kunne tilby skispor i juleferien uten betydelige investeringer, og sesongen blir en ferie kortere. I tillegg vil avstanden til løypenettet øke og de fleste (både de med og uten vintervei) må gå langs vei for å komme ut i løypene. En vintervei for et fåtall hytter vil forverre adkomstmulighetene for det store flertallet av hytter. Kanskje går bruken totalt sett ned. De som kommer best ut av vinterbrøyting vil være lokalt næringsliv ifm brøyting og oppgradering av tilførselsveinettet og vedlikehold av hovedveinettet.

Eablering av p-plasser ved løypenettets utgangspunkt kan være en enkel løsning

Det er så store kostnadsmessige begrensninger knyttet til utvikling av løypenett og et vinterveisystem, at vi kan komme i en situasjon vi har sett mange steder; det må tilrettelegges for parkeringsplasser i enden av de brøyta veiene. En test kunne være at kommunen etablerte en stor p-plass innerst i den gamle delen av Ulvangsvegen – der kommunen er grunneier – for å teste ut om dette er det beste alternativet.

Til Norconsult
Att Line Brånå Bergum
Otta

26. november, 2020

Fra Mysusæter Vel

Vedr Varsel om oppstart av planarbeid, detaljregulering Furusjøveien hyttefelt, Sel kommune

Vi viser til brev fra dere om detaljregulering for fritidsbebyggelse for F10 i kommuneplanens arealdel. Mysusæter Vel er opptatt av at våre medlemmer skal få anledning til å modernisere sine hytter, få tilgang til gode naturopplevelser og ha en enkel tilgjengelighet ift friluftslivsutøvelse. Sel kommune gjennomførte i 2019 en hytteundersøkelse som ga oss et godt underlag å arbeide ut fra.

Mysusæter Vel har som overordnet mål å ivareta hytteeiernes interesser. Hytteundersøkelsen viser følgende:

- 90 % søker ro og stillhet
- 85 % søker naturopplevelser
- 60 % søker livskvalitet
- **80% ønsker å oppgradere hytta innen fire år (60% bærer vann, 30% har ikke innlagt strøm)**
- **91% bruker turstinettet**
- **92 % bruker preparerte skiløyper**

Med dette som utgangspunkt har vi følgende innspill til planforslaget:

Fortetting. Med fortetting, slik planforslaget går ut på, vil flere av de eksisterende hytter kunne få tilgang til innlagt vann, avløp og kanskje også mer strøm. Ifølge hytteundersøkelsen ønsker 80% av hytteeierne i Sel kommune å oppgradere innen 4 år. Fordi hyttene ligger spredt over store areal kan det være svært kostbart å tilrettelegge for økt komfort. Styret i vellet er derfor positive til fortetting. Utfordringen er hvordan det påvirker løype- og veinettet. Vi mener at området gjerne kan fortettes, så lenge fortettingen samtidig sikrer et sammenhengende og kvalitativt godt skiløypenett og stinett. Fortetting er i tråd med kommunens mål om å utvikle opplevelsesnæring, og dermed oppnå vekst i sysselsetting (byggenæring, tjenestenæring og varehandel).

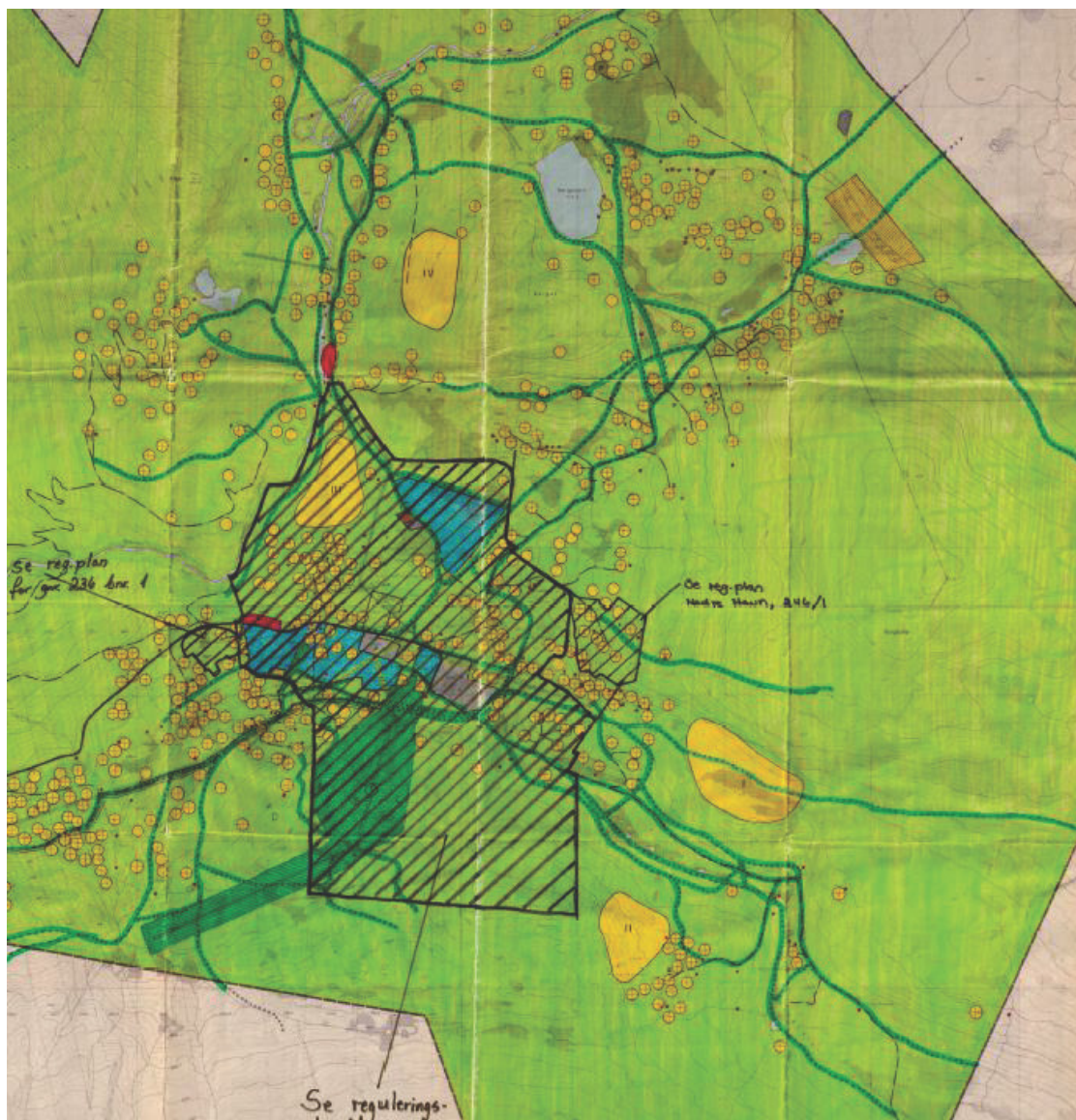
Plangrep. Mysusæter er utviklet som hyttefelt over 100 år, og ulike felt er bygget ut på ulike tidspunkt. Veinettet framstår som rotete og planløst slik at det nærmest gjennomhuller hele Mysusæter. Styret i vellet oppfordrer kommunen til å innlemme F10 i en helhetlig plan, slik at man unngår ytterligere stykkevis-og-delt utbygginger.

Tilgjengelighet for skiløpere. Ifølge hytteundersøkelsen bruker 92% av hytteeierne de preparerte skisporene. En enkel sjekk på antall biler på p-plassene når snøen uteblir ift når det er gode skispor,

dokumenterer at hyttefolket i svært liten grad reiser på hytta om vinteren dersom det ikke er preparerte skispor. Men har et godt løypenett en verdi økonomisk? Vi har tillatelse til å sitere Eiendomsmegler 1 på Lillehammer, Bente Bergseng, på følgende; «preparerte skispor rett forbi hytta er avgjørende for å få solgt lett og få en god pris». Hun opplyser videre at alle nye hyttefelt på Sjusjøen nå må tilrettelegges med nye skiløyper gjennom feltene, og slik at brukerne kan spenne på seg skiene ved hytta. Hun sier videre; «å legge en løype gjennom et nytt hyttefelt er svært viktig for særlig de unge. Det gir mindre trafikk (barnevennlig), mindre støy og er mer miljøvennlig, noe de unge er særlig opptatt av. Jeg vil si at 97% av hytteeierne på Sjusjøen er positive til å våkne av lyden av preppemaskin om morgenen. Det er et kvalitetsstempel», sier eiendomsmegleren.

Sel kommunes arealplan fra 1988 har en svært god intensjon og legger til grunn et helhetlig godt grep ift stier og løyper. Dette planprinsippet blir svært viktig å holde fast ved også inn i fremtiden. Se figur 1. Dette er også videreført i detaljreguleringen av Veggumfeltet. Se figur 2. Kommunen skriver i referat fra oppstartsmøtet (04.06.20) at det ved regulering skal legges til rette for stier og skiløyper gjennom planområdet og at allmenhetens tilgang gjennom området skal sikres.

Figur 1 Reguleringsplan for Mysusæter. Sti- og løypenett. Kilde Sel kommune

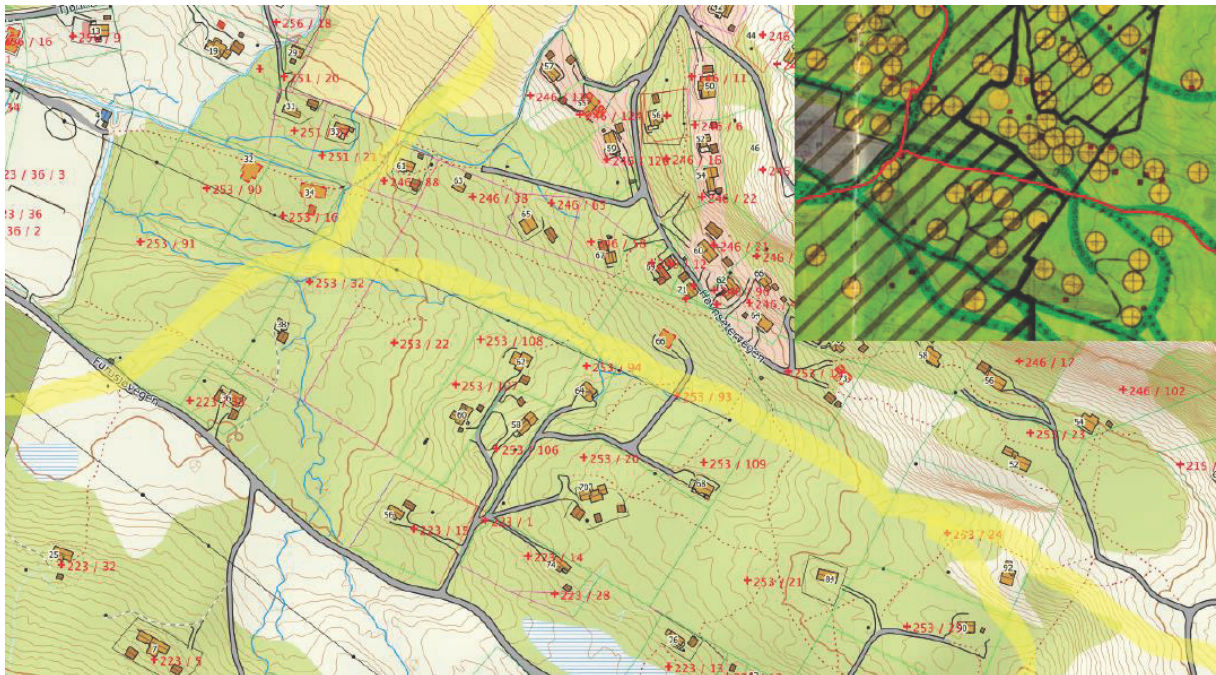
Figur 2 Løypenettet er også videreført gjennom Veggumfeltet. Kilde Norconsult

Mysusæter Vel krever derfor at skiløypa som er regulert gjennom denne delen av Mysusæter sentrum opprettholdes og styrkes. I tråd med føringene i plangrunnlaget fra 1988, må løypa som er videreført gjennom Veggumfeltet og Havn/Mo-seterkveene, være bundet sammen gjennom F10. Kartgrunnlaget er for lite presist til at vi kan se nøyaktig hvor traseen er regulert, men det vil være naturlig at løypetraseen følger høyspent/bekk. Det er også svært viktig at traseen føres ned til Furusjøveien der løypa over Nyhusom går mot skitrekke/Raphamn.

Det helhetlige løypenettet vil da se ut som følger vist på figur 3.

Figur 3 Mysusæter Vels anbefaling for løypenett gjennom F10. Kilde Statens kartverk/Sel kommune

Stinettet. Stinettet er i dag også i ferd med å bli oppsplittet. Vi har mange eksempler der stiene plutselig er brutt opp av nybygde hytter. Se for eksempel figur 6 under, fra Punghaugen, der en gammel sti over Gråhø plutselig stopper opp på trammen til en hytte. Vi mener at alle stier som går gjennom nye planområder må opprettholdes og sikres reguleringsmessig.

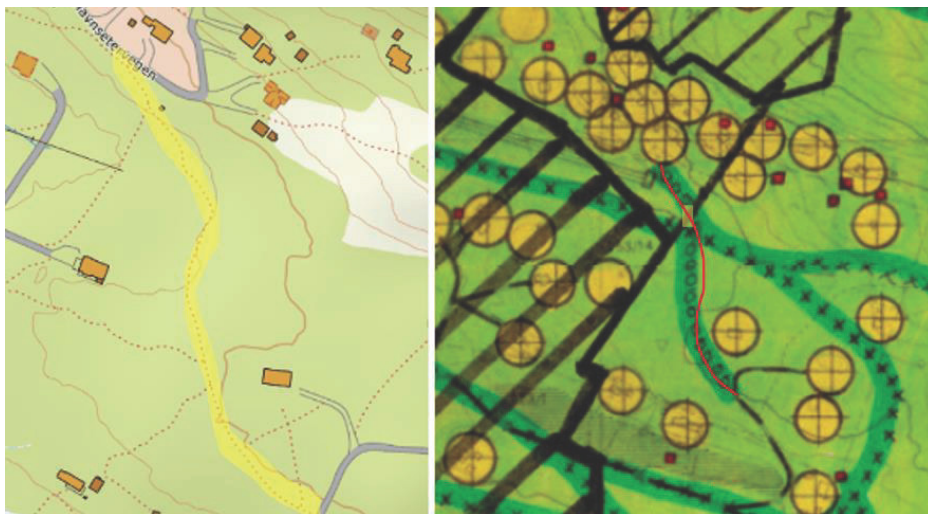
Figur 4 Eksempel på sti som er brutt som følge av nybygg – og der det ikke er stilt krav om at stien legges om rundt hytta.
Kilde ut.no

Kilde ut.no

Det er svært positivt at kommunen stilles krav om at tverrsti fra Havnseterveien til Furusjøveien må ivaretas med formålsbredde 5 m og byggegrense 10 meter til hver side. Den stien som er regulert i dag må opprettholdes gjennom F10 og det er viktig at den fremstår som sti i natur og ikke som vei. Vi antar kommunen mener stien som er avmerket på figur 5.

Figur 5 Stier som må opprettholdes regulert gjennom F10. Kilde Sel kommune og ut.no

Helhetlig sti- og løypenett. Vi mener en helhetstenkning vedørende sti- og skiløypetraser er nødvendig for å sikre at fortettingstomter ikke hindrer sammenhengende stier og skiløyper, både regulerte og framtidige. Ved utbygging av nye felt, må gjeldende reguleringsbestemmelser videreføres.

Vi viser til reguleringsbestemmelsene og forutsetter at kommunen legger disse til grunn i planarbeidet rundt F10:

Friluftsområde

- § 11. Friluftskorridorer (vinterløyper) på dyrka mark skal ha åpne le i gjerdene om vinteren og kan benyttes som dyrka mark om sommeren. Åpninger (le) må være minst 4 meter. Friluftskorridorene har en regulert bredde på 10 m. for vinterløyper og 5 m. for sommerstier.
- § 12. Løyper og stier i friluftsområde kan i hensiktsmessig grad istandsettes og vedlikeholdes. Vinterløyper i friluftsområde kan i nødvendig utstrekning maskinprepareres. Enkelte adkomstveger ligger i friluftsområde og skal brukes som skiløype om vinteren. **Disse adkomstvegene kan ikke vinterbrøytes.**
- § 13. Bygging av private veger utenom dem som er vist i reguleringsplanen er ikke tillatt uten særskilt tillatelse fra bygningsrådet. Det henvises til pbl. § 93.
- § 14. Byggegrense for løypetrasèene og stiene er 10 m. til hver side. Gjerdet tillates ikke bygd nærmere kjørevegmidte enn 12,5 m. Byggegrense mot adkomstveg er 12,5 m. til hver side.

Konklusjon

- Opprettholdelse av et godt og sammenhengende sti- og løypenett er essensielt og gir varig verdi til alle som besøker Mysusæter. Det opprettholder også en høy økonomisk verdi på både bebygde og ubebygde tomter.
- Fortetting med nye tomter må tilpasses slik at et helhetlig løypenett opprettholdes og ivaretas uten krysning av veier.
- Vellet og Løypelaget er opptatt av å sikre dagens løyper reguleringsmessig da de ikke er det i tilstrekkelig grad i dag.
- Vellet og Løypelaget vil foreslå et framtidig løypenett som er mer sammenhengende enn dagens og som gir mulighet til å gå på ski rundt Mysusæter sentrum. Dette blir særlig viktig dersom kravene om brøyting blir realisert.
- Det er et sentralt mål å redusere antall krysninger av brøytet vei. Dette prinsippet må også drøftes med utgangspunkt i en eventuell brøyting frem i tid etter et føre-var-prinsipp.

Føre-var-prinsipp

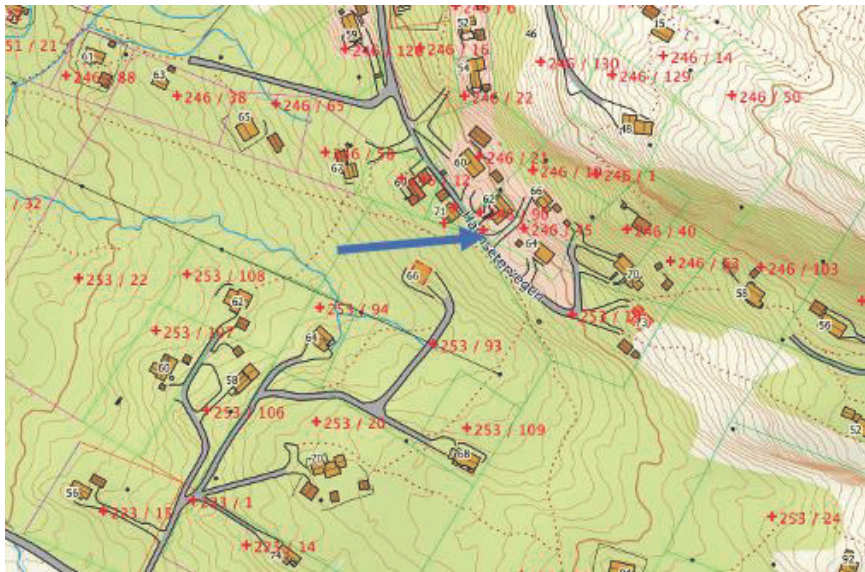
I en periode der det over 15 år har pågått en kontinuerlig dialog om brøyting av enkeltveier, anmoder vi kommunen om å legge til grunn et føre-var-prinsipp for nye planområder, der det vurderes mulige konsekvenser av en eventuell fremtidig brøyting av enkeltveier.

I referat fra oppstartsmøte har kommunen skrevet at feltet skal ha adkomstveier fra Furusjøveien. Det eksisterer (minst) tre alternative adkomstmuligheter. Vi vil i det følgende drøfte mulige konsekvenser for løypenettet ved en eventuell fremtidig brøyting etter disse alternativene.

Alternativ A – Adkomst via Havnseterveien

F10 ligger svært godt til rette for tilgang til Havnseterveien. Dette er en vei som i dag er brøytet og en tilknytning til denne vil gi feltet vinteradkomst. Havnseterveien kan også videreføres til Veggumfeltet, slik at også disse oppnår vintertilgang med bil. Naturlig innkjøring kan være for eksempel der vi har vist på figuren under.

Figur 6 Mulig innkjøring fra Havnseterveien. Kilde seeeiendom.no

- En innkjøring fra nord vil ikke komme i konflikt med skiløypetraseen slik den er inntegnet i figur 3, og slik den ble regulert etter plan fra 1988. Ved alternativ A vil skiløypa kun krysse to veier fra parkeringsplassen til Koltjønnet.
- Alternativ A er et svært godt alternativ

Alternativ B – Adkomst fra parkeringsplassen i sentrum.

Ved å videreføre veien som nylig er anlagt til to hytter vest for F10, og som i dag er tillatt brøytet, vil man kunne få veiadkomst til F10 på vinter.

Figur 7 Mulig veiadkomst fra vest. Kilde googlemaps.com

- En innkjøring til feltet fra vest vil imidlertid komme i konflikt med løypenettet slik det ble regulert i planen fra 1988 og slik det er skissert i figur 3, dersom veien skulle tillates brøytet frem til F 10. Dersom dette alternativet realiseres vil det innebære at skiløypa ned fra Mo/Havn får en krysning av vei. Neste krysning vil være over Furusjøveien og deretter evt over veien ved skianlegget. Havnseterveien må også krysses ved bom Tjønnebakkveien. 4 mulig fremtidige krysninger er mye.
- Alternativ B er et mulig, men dårlig alternativ.

Alternativ C – Adkomst fra Furusjøveien

Kommunen har anbefalt adkomst fra Furusjøveien og lagt inn den forutsetning til grunn at denne veien ikke skal brøytes i motsetning hva kommunen har vedtatt for alternativ 1 og 2. Kommunen har imidlertid foretatt en befaring langs Furusjøveien med mål om å finne en trase som kan brukes som alternativ skiløype dersom Furusjøveien en gang i fremtiden blir brøytet. Denne fremgår av figur 9 under. Vi har hatt tilgang til et utkast til mulig utvikling av F10, som vi ikke kjenner kilden til (figur 8). Adkomst skal ifølge oppstartsmøtet være fra vestre vei (rød pil på figur 8, skiløype følger gul linje).

Figur 8 Mulig utbygging Felt 10. Kilde ukjent.

- Dette alternativet vil innebære at skiløypa vil kunne få en til flere kryssninger av tilkomstveier. I tillegg vil en brøyting av Furusjøveien i seg selv innebære mange kryssninger. Se figur 8.
- Alternativ C er det dårligste alternativet når det legges til grunn et føre-var-prinsipp.

Figur 9 Kryssninger av vei ved alternativet kommunen har definert som eneste alternativ.

Vellet håper med dette at våre tanker og bekymringer for ivaretagelse av både eksisterende løypenett og utvikling av en langsiktig plan for framtidig løypenett blir ivaretatt. Vi bidrar gjerne sammen med Løypelaget inn i denne diskusjonen.

Hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Hans Eide', written in a cursive style.

Mysusæter Vel
V/styrets leder

Kopi til Sel kommune

Innspill til kommuneplanens arealdel

Løypenett og turstier danner grunnlaget for flotte naturopplevelser og fysisk aktivitet for besøkende til Mysusæter, Raphamn og Kringsæter. Fritidsboligundersøkelsen 2019, gjennomført av Sel kommune, avdekket at de viktigste verdiene for hyttegjestene i Sel er naturopplevelser, fritidsmulighet, fred, ro og stillhet samt skiløyper, hvor hele 73 % av de spurte vektla skiløyper som en viktig verdi. Gode skiløyper utgjør en svært viktig del av reiselivsproduktet på Mysusæter og tilliggende områder i vinterhalvåret og bidrar vesentlig til antall varme senger og dermed også økt næringsaktivitet. For innbyggere bosatt i Sel innebærer skiløypene på Mysusæter, Raphamn og Kringsæter mulighet til et attraktivt fritids- og friluftstilbud med positive konsekvenser for folkehelse og kommunens attraktivitet som bostedskommune.

For Raphamn og Mysusæter løypelag er følgende områder prioritert i vår uttalelse til revisjon av kommuneplanens arealdel:

- Sikring av en helhetlig og sammenhengende løypeplan
- Sikring av stabile og langsiktige rammebetingelser for løypekjøring
- Sikring av tidligskiløyper
- Opprettholde kobling mot løypenett på Høvringen og Kvam
- Utvikling av eksisterende løypenett med fokus på kortere rundløyper for barn og eldre

Sikring av en helhetlig og sammenhengende sti- og løypeplan

Reguleringsplanen fra 1988 har en svært god intensjon, og legger til grunn et helhetlig godt grep i forhold til skiløyper på Mysusæter. Planen har regulert inn et variert og sammenhengende løypenett. Dette planprinsippet er det svært viktig å holde fast ved også i fremtiden ved eventuell planlegging av nye hytteområder.

I dag er det imidlertid ikke alle skiløypene som er regulert i gjeldende reguleringsplan som blir sporsatt. Senere delplaner, bl.a. sentrumsplan fra 2004 har ikke hensyntatt tidligere innregulerte skiløyper og har dermed bidratt til fragmentering av skiløypene i sentrumsområdet. Det er viktig for brukernes totalopplevelse at det sammenhengende skiløypenettet fra reguleringsplanen fra 1988 i størst mulig grad sikres, og ikke brytes opp eller avskjæres av nye utbyggingsområder gjennom frimerkeplanlegging.

Sikring av stabile og langsiktige rammebetingelser for løypekjøring

Reguleringsplanen fra 1988 er blitt revidert i flere omganger og har for Løypelaget vært en garanti for et forutsigbart løypenett. Mysusæter og Raphamn løypelag har basert sin løypekjøring på reguleringsplanen og kartskissene tilknyttet denne, og dermed hatt en forsikring om lovlighet og støtte fra Sel kommune.

Løypearbeidet på Mysusæter er i hovedsak finansiert gjennom frivillige innbetalinger og støtte fra lokalt næringsliv. Det ligger også en betydelig frivillig innsats bak Mysusæter og Raphamn løypelag. Usikre rammebetingelser for løypekjøring de siste årene har ført til betydelig slitasje. Etter flere år med gode samarbeidsforhold med grunneiere har denne vinteren vært preget av konflikt og uenighet om rammebetingelser for løypekjøring. Dette har bestått i anmeldelse, negativ omtale i media og stor usikkerhet for vår virksomhet. For Løypelaget er dette uholdbar situasjon som ødelegger for motivasjonen og rekruttering til styret. Sel kommune bes derfor ta en aktiv forvalterrolle ved blant annet å gjennomføre reguleringstekniske grep, og sørge for at Løypelaget får et avklart juridisk mandat med stabile og forutsigbare rammebetingelser.

Tidligskiløyper

Mange hytteeiere ønsker å bruke hytta tidlig i sesongen, spesielt under julehøytiden. På denne tiden er også lokalbefolkningen ivrige brukere av skiløyper. Området har tradisjonelt lite snø tidlig på vinteren. De viktigste skiløypene på Mysusæter er i dag lagt på seterveiene. Dette har muliggjort å blant annet sette spor langs Furusjøvegen og ved dette sikre noen enkle skitraséer i juleferien. Traséene på seterveiene er lagt gunstig med godt fundament i flatt terreng. Dette har også sikret gode skiløyper som er lette å gå for skiløpere med ulike tekniske ferdigheter. Rondane høyfjellshotell har meldt inn ønsket om forutsigbare tidligløyper som særlig viktig for deres næring. For å kunne opprettholde mulighet for skiløyper tidlig i sesongen er det viktig at regulering av skiløyper i veiene opprettholdes, så lenge ikke alternative traseer er etablert.

Opprettholde kobling av eksisterende løypenett mot løypenett Høvringen/ Kvam

Det er viktig å fortsatt sikre muligheten for sammenkobling av løypenett på Mysusæter og Raphamn med løypenett i naboombådene for å gi variasjonsmuligheter og mulighet for lengre turer for skiløpere fra alle de tre områdene.

Utvikling av eksisterende løypenett med henblikk på ulike værforhold og kortere rundløyper for barn og eldre

For å opprettholde et attraktivt løypetilbud for alle brukergrupper vil det være svært positivt å på sikt kunne utvikle kortere rundløyper som er egnet for skiløpere med mindre tekniske ferdigheter, eller for små barn og eldre. Dette vil bidra til å øke variasjonsmuligheter i løypenettet og muligheten for å tilrettelegge for traséer som kan kjøres også ved kraftig vind eller dårlig vær.

Konklusjon

Sel kommune står ovenfor viktige strategiske valg i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel. For å sikre godt besøk av lokale gjester og hyttegjester til Mysusæter, er det viktig å sikre gode rammebetingelser for løypekjøring ved å påse at et helhetlig løypenett blir regulert. Det er av stor betydning å sikre langsiktighet for løypekjøring som vil gi forutsigbarhet for Mysusæter og Raphamn løypelags aktivitet i området.

Skal løyper legges om i forbindelse med innregulering av nye hyttefelt må om må det være et tydelig premiss om at en omlegging ikke innebærer en forringelse av eksisterende løypetrasé. Det framgår i Planbeskrivelsen fra forrige kommuneplans arealdel, vedtatt av Sel kommunestyre 20.06.2016 og som vi forutsetter blir videreført:

«Løypenettet og turstier danner grunnlaget for fysisk aktivitet og naturopplevelser, og har en overordnet betydning. Det er viktig at skiløypene sikres og etablerte stier, løyper og aktivitetsområder ikke brytes opp eller avskjæres med nye utbyggingsområder. Skal sti- eller løypetrasé legges om må ikke det medføre en forverring av traséen.»

Ved planer om fortetting for å øke antall hytter på Mysusæter er det svært viktig at helhetlig og sammenhengende løypenett er ferdig planlagt i forkant, slik at eventuelle nye hyttetomter med dertil tilhørende vei, ikke kommer i konflikt med skiløyper. Vi anmoder derfor om at ny sti- og løypeplan, planlagt ferdigstilt i 2023, må forskutteres. En ny sti- og løypeplan må legge tydelige premisser for fremtidige detaljplaner som legges i etterkant.

Innspill til rullering av arealplan for Mysusæter 2021

Skiløyper.

På Mysusæter og omegn er det i følge plankart fra 1988 regulert inn skiløyper både der det er løyper, og der det ikke er. I tekstdelen av reguleringsplanen er ingen ting spesifisert, bortsett fra at «enkelte adkomstveier skal brukes til skiløype, og ikke brøytes».

Ved iverksettelse av slik plan, skal berørte grunneiere og bruksberettigede varsles på godkjent måte, og ha anledning til å uttale seg. Det har ikke skjedd i dette tilfelle. Det betyr at planen ikke er satt ut i livet, og derfor må regulering av skiløyper på Mysusæter ansees som ugyldig.

Et annet moment er at løypetraseene med tilhørende båndlegging på begge sider beslaglegger og stykker opp arealene de går over. Dette er i mange tilfeller privat grunn, og arealene blir sterkt forringet i verdi. Ett eksempel er i Pungdalen, der det er inntegnet ikke mindre enn 4 traseer nærmest side om side.

Vi mener det eneste riktige er å fjerne all regulering av skiløyper. Det vil føre til at grunneierne får mere råderett over egen grunn, og det vil bli enklere med eventuelle endringer i traseen. Ønske om forandringer kan komme både fra løypelag og grunneier. På Kvamsfjellet har de god erfaring med en slik løsning.

Grunneierne ser viktigheten av et godt løypenett, og stiller vederlagsfritt grunn til disposisjon for løyper der det er fornuftig å ha løyper.

Om skiløypene fortsatt skal være regulert, vil det bli aktuelt å forlange innløsning av arealer som blir sterkt redusert i verdi pga reguleringsbestemmelsene.

Praksis ved planlegging av nye prosjekter.

Vi opplever fra tid til annen at ymse tiltak blir planlagt og satt i sving uten at vi som grunneiere blir tatt med på noen form for planlegging. Dette er ikke bra, og vi ber for framtiden om at dette endrer seg, slik at det kan bli et bedre samarbeidsklima på Mysusæter. Mye av aktiviteten her foregår på privat grunn, og vi ønsker å bidra til utvikling og trivsel på fjellet. Derfor føles det ikke bra at både motorisert ferdsel, planlegging av f eks Viewpoint Ranglarhø og andre ting foregår uten at vi blir involvert som part i saken.

Mvh

Bjørn Ove Bergum

Hanne Sletten Lie og Frank Turmo

Steinar Grønn

Ola Veggum

Svein Ola Ulvolden

Oddny Teighagen

Jon Ivar Øien og Reidun Aasgaard

Roy Frode Bjørnvolden

Leif Ola Rønningen

Statens vegvesen

SEL KOMMUNE
Botten Hansens gate 9
2670 OTTA

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Cyda Austin / 61271458

Vår referanse:
20/235745-2

Deres referanse:

Vår dato:
15.02.2021

Høring av planprogram og oppstart av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel – Sel kommune.

Vi viser til kunngjøring om offentlig ettersyn datert 09.11.2020.

Statens vegvesen skal sørge for at Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss som forvalter av riksveg på vegne av staten, som statlig fagmyndighet innen vegtransport. Statens vegvesen har det generelle ansvaret for å påse at trafikksikkerhet og fremkommelighet ivaretas i transportsystemet. Dette gir oss rett til å stille krav til både statlige, fylkeskommunale og kommunale veger, gater og løsninger for gående og syklende.

Vårt innspill til planarbeidet:

Riksveger:

Både rv.15 og E6 er hovedveger mellom Øst- og Vestlandet og er dominerende trafikkarer gjennom kommunen. Framtidige tiltak på rv.15 og E6 (nordover fra Otta) vil gå fram av Nasjonal transportplan (NTP). Det blir lagt fram Stortingsmelding om NTP i løpet av denne våren.

For E6 mellom Sjoa og Otta er det Nye Veier som har ansvar for videre planlegging og utbygging. På denne strekningen er det godkjent reguleringsplan fra 2013. På grunn av nye rammebetingelser for utbyggingen, må reguleringsplanen endres. Etter 2013 er det nye flomkart fra NVE, nye krav til overvannshåndtering, ras- og skredsikring mv. Arbeidet med ny reguleringsplan er i gang og varsel om oppstart er planlagt til tidlig vår 2021. Arbeidet med de to planene – reguleringsplanen for E6 Sjoa-Otta og revisjon av arealdelen i kommuneplanen – vil derfor pågå samtidig. Ved at framtidig trasè for E6 blir avklart i reguleringsplanen, kan arealbruken i området som blir berørt av E6, også tas med i kommuneplanens arealdel.

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Industrigata 1
2619 LILLEHAMMER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Støy langs offentlige veier:

Trafikkmengde og fart medfører støy langs vegen. For tiltak som blir berørt av trafikkstøy, viser vi til 'Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging – T 1442/2016. Den gjelder for alle offentlige veier.

Byggegrenser:

Hensikten med byggegrenser langs offentlige veier er å ha plass til utvidelser av vegen, trafiksikkerhet, og redusere ulempene med støy og støv for de som bor eller arbeider nær veg.

Byggegrense langs riksveg er 50 meter, dersom det ikke er fastlagt i annen grense i reguleringsplan. I reguleringsplanen for ny E6 mellom Sjøa og Otta er byggegrensen 100 meter.

Avkjørsler:

Både rv.15 og E6 er nasjonale hovedveier. Langs disse er det streng holdning til utvidelse av og til etablering av nye avkjørsler. Det skal være svært gode grunner for å fravike disse bestemmelsene og det må godkjennes av Statens vegvesen. Det samme gjelder for fylkesveier, der fylkeskommunen er veieier.

Plassering og utforming av avkjørsler fra offentlige veier er viktig for trafiksikkerheten. Disse må være i samsvar med vegnormalene (Statens vegvesen håndbok N100).

Trafiksikkerhet:

I forbindelse med nye boligområder og næringsområder, er det viktig å legge til rette for trafiksikre veier for gående og syklende. Særlig gjelder det i tettsteder og nær skoler.

En del av bebyggelsen i Sel er fritidsboliger. Mange av disse er i bruk store deler av året og er i praksis små tettsteder. Det er derfor viktig å legge til rette for trafiksikre veier for gående og syklende også her.

Statens vegvesen Transport og samfunn

Med hilsen

Hans Martin Asskildt
seksjonssjef

Gyda Austin
seniorarkitekt

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

INNLANDET FYLKESKOMMUNE, Postboks 4404 Bedriftssenteret, 2325 HAMAR
STATSFORVALTEREN I INNLANDET, Postboks 987, 2604 LILLEHAMMER

Sel kommune
Botten Hansens gt 9
2670 OTTA

Deres ref:
Vår ref: 2020/231501
Dato: 26.01.2021
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

UTTALE - HØRING AV PLANPROGRAM OG OPPSTART AV ARBEID MED REVISJON AV KOMMUNEPLANENS AREALDEL

Mattilsynet viser til mottatte dokumenter som omhandler Høring av planprogram og oppstart av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel» datert 09.11.2020.

Det foreslås rullering av eksisterende kommuneplan på blant annet områdene boliger, fritidsboliger, næringsutvikling og veier. Vi har følgende innspill til revisjonen.

Kommuneplanens arealdel (KPA) skal ha en helhetlig kartlegging og vurdering av vann og avløp. Det må utarbeides en overordnet plan for vann og avløp. KPA må samordnes med Hovedplanen for VA, og denne skal ligge til grunn for hver enkelt reguleringsplan som utarbeides.

Viser til punktene 6.1. Boliger, 6.2 Fritidsboliger og 6.3 Næringsutvikling

- Våre innspill
Når kommunen planlegger for bolig-, fritids- og næringsbebyggelse, må det komme fram i bestemmelsene at disse skal tilkobles en drikkevannsforsyning som leverer hygienisk betryggende drikkevann og drikkevann i tilstrekkelige mengder. Det kan være tilkobling til eksisterende vannforsyninger (fellesanlegg), eller om nødvendig til nytt fellesanlegg.

Vi minner om at nye fellesanlegg skal være eid av kommunen når de er av en viss størrelse, som bestemt i vass- og avløpsanleggslova. Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til annet eierskap ved etablering av nye vannforsyninger/anlegg, disse skal da organiseres som andelslag eid av brukerne. Kommunen avgjør om det ellers skal stilles særlige vilkår for tillatelsen.

Eksisterende private vannforsyningssystemer med uklare eierforhold og/eller utilfredsstillende vannkvalitet og leveringssikkerhet skal oppgraderes eller knyttes til eksisterende vannforsyningssystemer.

Videre må KPA ha bestemmelser som tar inn i seg at det skal søkes om plangodkjenning av etablerings- og driftsplaner for et nytt vannforsyningssystem hvis den maksimale drikkevannsproduksjonen skal dimensjoneres til å bli minst 10 m³ per døgn. Dette tilsvarer forbruket til 50 personer forutsatt et døgnforbruk på ca. 200 liter per person. Dette gjelder

også før første bolig/fritidsbolig tas i bruk, når det gjennomføres trinnvis utbygging av planlagt utbygging.

Søknad om plangodkjenning er også nødvendig hvis vannforsyningssystemet forsyner sårbare abonnenter, og da er det i tilfellet uavhengig av mengde drikkevann som skal produseres. Bestemmelsene må og ta inn i seg at vannforsyninger som leverer vann til mer enn en husstand/fritidsbolig skal registreres hos Mattilsynet.

Drikkevannskilder skal beskyttes, og regler for hvilke aktiviteter som kan tillates i hensynssonene, må fastsettes i bestemmelsene. Kommunen bør i tillegg fastsette bestemmelser for etablering av brønner (eks. drikkevannsbrønn, energibrønner m.v.) i hensynssonene og i arealer for fremtidige drikkevannskilder.

Kommunen må ha målsetninger om å øke tilknytningen til eksisterende vannforsyningssystemer, og vi forventer at kommunen lager en plan for at flere fastboende innbyggere får tilgang til drikkevann fra en tilfredsstillende drikkevannsvannforsyning.

Der hvor KPA gir retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging, skal planbeskrivelsen også gi en særskilt vurdering og beskrivelse av tilgangen til helsemessig trygt og nok drikkevann og avløp – en konsekvensutredning (KU) – etter plan og bygningsloven § 4-2.

KPA må inneholde krav om at vann og avløp skal være ferdig etablert, og har sikker levering av tilstrekkelige mengder vann av drikkevannskvalitet, før boliger, fritidsboliger m.v. tas i bruk.

Vi forventer at det blir gitt rekkefølgebestemmelser for dette i kommuneplanens arealdel, og at rekkefølgebestemmelsene må videreføres til hver enkelt reguleringsplan som utarbeides.

Med hilsen

Olav Vatn

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Statsforvalteren i Innlandet

Vår dato:

19.02.2021

Vår ref:

2020/13472

Deres dato:

09.11.2020

Deres ref:

2018/876-34

Sel kommune
Botten Hansens gate 9
2670 OTTA

Saksbehandler, innvalgstelefon

Terje Abrahamsen, 61 26 60 64

Sel kommune - kommuneplanens arealdel 2021-2035 - varsel om oppstart og høring av planprogram

Vi viser til brev 09.11.2020 om høring av planprogram og varsel om start av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel og vedtak i kommunestyret i sak 65/20, 26.10.2020 om å kunngjøre oppstart av revisjon og å legge forslag til planprogram ut til høring og offentlig ettersyn.

Statsforvalteren har ellers merket seg at kommunen har satt romslig frist for innspill, dette verdsetter vi, men viktigst er at dette fremmer nødvendig medvirkning i planarbeidet.

Bakgrunn, plansituasjon og generelle planfaglige innspill

Ved oppstart av planarbeidet er det sagt at rulleringen er begrenset til utvalgte tema. Kommunen ønsker at rulleringen skal begrenses til fire utvalgte tema. Dette er:

- boliger, legge til rette for nye boligområder og tomter,
- fritidsboliger, vurdere nye områder og en gjennomgang av urealiserte områder,
- næringsutvikling, tilrettelegging for dette og se på behovet for nye/utvida masseuttak,
- veier, vurdere behovet i eksisterende hytteområder samt nye gang- og sykkelveier.

Statsforvalteren vil generelt peke på at før en tar i bruk nye arealer må en vurdere fortetting og bedre utnyttelse av areal som allerede er tatt i bruk. En må også se på eventuell omforming av areal som tidligere er brukt til andre formål. Generelt gir ofte en stor arealreserve en dårlig utnyttning av arealene.

Gjeldende arealdel ble vedtatt etter kommunestyrebehandling 20.06.2016. Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2018 og gir bl.a. relativt gjennomarbeida, men overordna retningslinjer for arealbruk. Vi registrerer at tema fra disse retningslinjene er fulgt opp i foreliggende planprogram.

Fra vår side vil vi ellers peke på at det er positivt at det nå legges opp til revisjon av arealdelen. Hyppige revisjoner av arealdelen kan legge grunnlaget for avgrensning av tema som tas opp til vurdering og dermed lette arbeidet.

E-postadresse:
sfinpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse:
Gudbrandsdalsvegen 186,
Lillehammer
Parkgata 36, Hamar

Telefon: 61 26 60 00
www.statsforvalteren.no/in
Org.nr. 974 761 645

Kommunen redegjør kort for hvordan medvirkning i revisjonen skal organiseres. Det er positivt at det legges opp til dialog med regional- og statlig planmyndighet underveis i revisjonsprosessen. Vi oppfordrer til to gjennomganger i regionalt planforum. Den første relativt tidlig i revisjonen etter at arealinnspill er mottatt og foreløpig vurdert og den neste når kommuneplanforslaget nærmer seg klart for utlegging til høring og offentlig ettersyn. God medvirkning fra innbyggerne kan være utfordrende i tider med pandemi. Statsforvalteren viser til at flere kommuner i Innlandet nå er i gang med revisjon av kommuneplanens arealdel og møter samme utfordring. Dette gjelder f.eks. Lesja, Sør-Fron og Tynset. Vi oppfordrer til samråd kommunene mellom om gode og alternative former for medvirkning uten fysisk oppmøte.

I gjeldene arealdel er bruken av hensynssone etter § 11-8 tredje ledd bokstav f) feil og vi forutsetter at dette rettes opp i ny plan. Vi gjør oppmerksom på at dersom kommunen skal bruke denne sonen (SOSI-kode 910), så skal kommunen vurdere om de reguleringsplaner som blir omfatta av sonen er i samsvar med nasjonale og regionale interesser. Dvs. at de må vurderes opp mot nye føringer som er kommet til siden planen ble vedtatt. Sonen kan bare nyttes der reguleringsplanene skal gjelde uendret. Hovedregelen er ellers at arealdelens formål og bestemmelser går foran tidligere vedtatte reguleringsplaner.

Statsforvalterens innspill og merknader til planprogrammet

Våre innspill er samlet tematisk og (delvis) koplet til inndelingen i forslag til planprogram:

Opplegg i planprogrammet

Innhold og hensikten med et planprogram er omtalt i § 4-1 i plan- og bygningsloven, andre ledd: «... Planprogrammet skal gjøre rede for **formålet** med planarbeidet, **planprosessen** med frister og deltakere, opplegget for **medvirkning**, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke **alternativer** som vil bli vurdert og behovet for **utredninger**. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten. ...» (Vår utheving).

Foreliggende planprogram er enkelt og kortfattet. Det gir likevel føringer for hovedbolkene i det forestående revisjonsarbeidet. Statsforvalteren savner imidlertid utdyping av:

- Alternativvurderinger, - hvilke alternativer, på ulike områder, vil tas opp i planprosessen? Forskriften stiller ikke krav om at alternativer, i betydning alternative planforslag eller alternative løsninger, alltid skal utredes fullt ut. Kommunen bør likevel, i innledende fase av planleggingen, ta stilling til om det foreligger relevante og realistiske alternativer som skal konsekvensutredes fullt ut. Dette kan f.eks. knytte seg til ulike og realistiske utviklingsretninger knyttet til framtidig boligbygging og fritidsbebyggelse. Konkret og forenklet - f.eks. vektlegging av nye områder for eneboliger utenfor Otta sentrum eller fortetting med leiligheter på Otta. Dette er strategiske valg som delvis er drøftet i de overordna retningslinjene for arealbruk, i vedtatt samfunnsdel.
- Utredninger, - hvilke analyser og utredninger er nødvendige og nyttige som underlagsmateriale for de valgene og prioriteringene som må gjøres i den kommende planprosessen.

Når det gjelder framdrift i arbeidet, jf. kap. 8, er dette svært grovmaska skissert. Vi vurderer det slik at det kan bli krevende å få vedtatt revidert kommuneplan i desember 2021. Erfaring tilsier bl.a. at det som oftest vil være nødvendig med to høringer i en slik planprosess.

Utvikling av fritidsbebyggelse

Statsforvalteren er opptatt av at areal en gang avsatt for fritidsbebyggelse ikke skal oppfattes som en varig rettighet. Vi ber om at kommunen vurderer en *forutsetning* om at arealer som nå blir videreført eller avsatt til fritidsbebyggelse og der regulering ikke har startet opp ved neste revisjon av kommuneplanen, vurderes tatt ut ved kommende revisjon av kommuneplanen. Kommunen kan og bør uansett foreta en slik vurdering for avsatte, men ikke regulerte areal allerede ved denne revisjonen ut fra konfliktvurderinger og strategiske næringsvurderinger.

Kommunen bør knytte videre utvikling av fritidsbebyggelse til områder med tilgjengelige eller mulige løsninger for vann og avløp, samt trekke inn potensialet for forurensing og ønsket om å bevare god vannkvalitet. Dette vil gjelde særlig eldre hyttefelt og områder med spredt fritidsbebyggelse. Kommunen bør vurdere å beholde enkelte områder som «lav standard-områder» - uten innlegging av vann- og avløp. Dette bl.a. av hensyn til at slik standardheving vil medføre økt bruk og dermed ferdsel, som kan være uønsket nær f.eks. villreinområder.

Innlandet er et stort hyttefylke. Statsforvalteren forventer at hyttekommunene evaluerer de samfunnsmessige, miljømessige og økonomiske virkningene av eksisterende utbygging og om kommunen er rustet til å håndtere dagens antall deltidsinnbyggere, før det eventuelt legges til rette for videre hytteutvikling. En slik evaluering kan inngå som en del av konsekvensutredningen.

Vi forventer videre at kommunen redegjør for antall eksisterende hytter i kommunen. Videre planreserven i form av f.eks. regulerte hyttetomter og planavklarte, men ikke regulerte. I tillegg bør kommunen gi en oversikt over antall bygde hytter i året, gjerne med tall noen år tilbake.

Tilrettelegging for nye boliger

Statsforvalteren forventer at kommunen vektlegger dette temaet ved revisjon av arealdelen. Det er gitt føringer i *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging* som kan brukes som rettesnor. Vi forventer videre at tilgangen til og mulighetene for sentrumsnære leiligheter i og ved Otta by regnes inn som en del av tilgjengelige areal for boliger i kommende planperiode. Potensiale for fortetting ble kartlagt i forbindelse med prosjektet «Otta som by og Regionsenter» - vi viser her også til våre innspill ved siste revisjon av arealdelen.

Vi forventer også at kommunen ser befolkningsutvikling og endringer i alderssammensetning i befolkningen i sammenheng med framtidig boligbehov. Dette innebærer en vurdering av både omfang av ny boligbygging, boligtyper og lokalisering. Også når det gjelder boliger ber vi om at det blir utarbeidet er regnskap over årlig bygging i ulike boligtyper samt tomtreserver, jf. det vi ber om knyttet til fritidsbebyggelse.

Når det gjelder å opprettholde bosetting i grendene, bør lokalisering av nye byggeområder og områder for spredt bebyggelse støtte opp om eksisterende grendesentre. Vi anbefaler at kommunen angir kriterier for vurdering av innspill om spredt boligbygging, for eksempel hensyn til jordvern, avstand til vassdrag, avstand til skole, infrastruktur etc.

Nye næringsarealer

Vi anbefaler at planreserver og utbyggingsbehov konkretiseres i planprogrammet. Det forventes at prinsippene i *Statlige Planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging* blir vektlagt ved lokalisering av nye næringsområder. Dette innebærer at utbygging knyttet til by/tettsteder bør prioriteres både ut fra utnytting av eksisterende infrastruktur og muligheten for redusert transportbehov.

Aktuelle hensyn, Statsforvalterens ansvarsområder

Dette gjelder tema som ikke direkte knytter seg til drøftinger i planprogrammet:

Barn og unge, velferd og folkehelse

Statsforvalteren ønsker tidlig i denne planprosessen å trekke frem aktuelle vurderingstemaer for barn og unges interesser, som det er viktig at kommunen tar med videre i prosessen med utarbeidelse av kommuneplanens arealdel.

I utarbeidelse av arealdelen må kommunen være bevisst på lokaliseringen av boligområder for å stimulere til trygg ferdsel og mulighet for fysisk aktivitet. Det er viktig at kommunen gjennom kommuneplanens arealdel tilrettelegger for sammenhengende grønnstruktur, innslag av natur og grøntområder i boligområder og korte avstander til gode plasser for lek og fysisk aktivitet. Barn beveger seg med kortere avstand fra hjemmet jo yngre de er, og det viktig at de minste kan finne egnede områder. Samtidig som større barn og unge også må ha steder å møtes og å være fysisk aktive og kunne gå eller sykle selv til sine aktiviteter.

Kartlegging av barn og ungdoms bruk av arealer er et godt redskap for å få kunnskap om og å kunne ta hensyn til deres bevegelsesmønster og bruksområder når kommuneplanens arealplan skal utarbeides. Barnetråkk er en måte å kartlegge barns bruk av sine omgivelser.

Det er videre viktig at det ved omdisponering av arealer som er i bruk eller avsatt til uterom, fellesareal, friareal eller uteområder til skoler og barnehager som brukes eller er egnet for lek, gjøres en vurdering i henhold til Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planlegging (RPR BU).

Videre er det viktig at det ved utarbeidelse av bestemmelser vurderes om det skal stilles areal- og funksjonskrav til lekearealer og andre ute- og oppholdsarealer. Og om det skal settes rekkefølgekrav og krav til samtidig ferdigstilling av bolig- og uteområder. Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge (RPR BU) punkt 4c stiller krav om at kommunen må utarbeide egne bestemmelser og retningslinjer om omfang og kvalitet på arealer og anlegg av betydning for de unge. Dette er sammenfallende med det plan- og bygningsloven (pbl) § 11-9 nr. 5 gir anledning til.

De fleste kommuner formulerer bestemmelser til kommuneplanens arealdel om at det skal opparbeides varierte lekeplasser f.eks. som sandlekeplasser, kvartalslekeplasser, ball-løkker og større lekeområder. RPR BU punkt 5b poengterer at barn skal ha tilgang til arealer hvor de kan skape sitt eget lekemiljø. Kartlegging av barn og ungdoms bruk av arealer er et godt redskap for å få oversikt og ta hensyn til deres arealbruk og behov når kommuneplanens arealdel skal utarbeides. Barnetråkk er som nevnt en måte å kartlegge barns bruk av arealer.

Medvirkning fra barn og unge er sentralt ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel. Kommunen har en plikt til å påse at medvirkning fra barn og unge blir ivaretatt. Medvirkning bør settes i gang tidlig i planprosessen. Det er viktig at det legges til rette for en aktiv medvirkning, og at planforslaget blir presentert slik at det blir forståelig for barn og unge.

Vi viser ellers til FNs bærekraftsmål som et viktig grunnlag og rammeverk for kommuneplanarbeidet, dette er i tråd med nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging 2019-2023.

Samfunnssikkerhet

Samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige forhold skal ivaretas i kommuneplanens arealdel på grunnlag av vurderinger og risiko- og sårbarhetsanalyse, jfr. plan- og bygningsloven §§ 3-1 pkt. h og 4-3. Dette skal også omfatte klimatilpasning og konsekvenser av klimaendringer. Vi forutsetter at Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-5/18- *Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling* blir lagt til grunn. Risiko- og sårbarhetsanalyser skal utformes i tråd med veileder fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap – *samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging* (2017).

Kommunen må sikre at planområdet er tilstrekkelig sikret mot fare eller vesentlig ulempe, og at tiltak ikke fører til fare eller vesentlig ulempe for grunn, jfr. plan- og bygningsloven § 28-1. Vi forutsetter at føringer gitt i lovverk og forskrifter blir overholdt.

Naturmangfold og villreinhensyn

Vi viser til rapporten *Ansvarsnaturtyper og ansvarsarter for Oppland fylke* fra Miljøfaglig utredning i 2015. Denne er fortsatt aktuell, se lenke <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-innlandet/06-miljo-og-klima/naturforvaltning/rapport---ansvarsnaturtyper-og-ansvarsarter-for-oppland-fylke.pdf> Rapporten viser hvilke naturtyper og arter kommunen har et særlig viktig forvaltningsansvar for å sikre, bl.a. gjennom planleggingen.

Vi antar at hovedfunnene her fortsatt er aktuelle og muligens kjent. Kartleggingen er gjennomført etter en eldre metodikk, etter dette er det gjennomført registreringer i kommunen etter den nye NiN metodikken langs Gudbrandsdalslågen.

Statsforvalteren vil kunne hjelpe kommunen med å skaffe oppdaterte SOSI-data for utvalgte naturtyper og andre aktuelle verdifulle og sårbare naturtyper som kommunen bør vurdere å vise i arealdelen som hensynssoner.

Generelt forventer Statsforvalteren videre at evt. nye områder for fritidsbebyggelse skjer innfor rammer for utbygging fastsatt i Regional plan for Rondane - Sønkleppen og lokaliseres i tråd med retningslinjene her. Statsforvalteren viser ellers til vedtak i Villreinnemnda for Rondane og Sønkleppen i møte 03.02.2021 med innspill til oppstart av revisjon av arealdelen. Nemnda vektlegger villreinen sin situasjon i området og at denne er under sterkt press. Vi deler nemnda sin bekymring og vil vektlegge dette temaet i kommuneplanprosessen. Utover det støtter vi nemnda sine vurderinger og forslag, slik de framkommer i saksutredning og vedtak.

Vi har merket oss at de overordna retningslinjene for arealbruk peker på at det i vedtatt arealdel ligger en betydelig planreserve for nye fritidsboliger. Videre har vi merket interessante betraktninger om at økt verdiskaping fra fritidsboliger også kan genereres ut fra økt bruk av eksisterende fritidsboliger, ikke bare oppføring av nye. Statsforvalteren legger til grunn at kommunen viderefører sin strategi om å lokalisere ny fritidsbebyggelse til vestsiden av hoveddalføret. Satsing på nye tomter og felt på østsida vil kunne utfordre nasjonal villreinpolitikk.

Landbrukshensyn og jordvern

Dyrka og dyrkbar jord er en grunnleggende ressurs for å sikre matforsyninga på kort og lang sikt. Stortinget behandlet i 2015 nasjonal jordvernstrategi og fastsatte der et mål om at den årlige omdisponeringen av dyrka jord skulle være mindre enn 4000 daa/år innen 2020. Dette tilsvarer ca. 400 daa/år i Innlandet. Ut fra dette er det klart at omdisponering av dyrka jord og generell arealutnyttelse må vurderes vesentlig strengere enn tidligere. I den sammenheng bør tidligere avsatt

areal i kommuneplanens arealdel også revurderes ved rullering, - både i forhold til omdisponering av dyrka jord og krav om høyere arealutnytting.

Dersom det er aktuelt å omdisponere dyrka eller dyrkbar mark, skal det også utredes alternativ som ikke medfører tap av dyrka/dyrkbar mark. Statsforvalteren forventer at det stilles krav til effektiv arealutnyttelse ved all planlegging av bygge- og anleggstiltak.

Statsforvalteren forutsetter at det i planbeskrivelsen lages et arealregnskap som viser omdisponering av fulldyrka areal, overflatedyrka areal, innmarksbeite, skogsareal fordelt på høg, middels og lav bonitet samt dyrkbart areal.

Ved ev. utbygging i beiteområder for husdyr, må konsekvenser som beslag av beiteareal og virkning for beitedyras trekkveger utredes. Husdyrs bruk av arealer bør kartfestes og en må søke løsninger som sikrer de beste beitearealene og at areal som ikke blir bygd ned fortsatt kan brukes til beite.

I kapittel 5.3 i planprogrammet er det vist til Nasjonale forventninger, statlige planretningslinjer og planbestemmelser samt andre relevante lover og forskrifter. Vi vil i den sammenheng også peke på andre nasjonale føringer og på jordvernområdet er det særlig disse som ikke er nevnt i kapitlet, men som er relevante:

- [Nasjonal jordvernstrategi \(Innst. 56 S \(2015-2016\) Nasjonal jordvernstrategi](#)
- [Jordvern og FNs bærekraftsmål](#)
- [Nasjonal og vesentlig regional interesse innenfor jordvern](#)

Vassdrag og strandsoner

Det er et nasjonalt mål å bevare strandsona som natur- og friluftsområde tilgjengelig for alle, og sikre vassdragslandskap og vassdragsbelter. Vi mener bestemmelser i gjeldende kommuneplan er et godt utgangspunkt for å sikre vassdragsverdiene.

Vi gjør oppmerksom på at kommunen kan gi generelle bestemmelser om miljøkvalitet etter pbl § 11-8 nr. 6 for deler av kommunen eller nærmere angitte områder. Bestemmelsene kan for eksempel gjelde vannkvalitet og hensyn til arter og naturtyper.

Klima- og energi

Klimaendringene er en av de største utfordringene vi står ovenfor i vår tid. Norge skal redusere klimagass-utslippene med 50-55% innen 2030 og være et lavutslippssamfunn innen 2050. Dette krever stor innsats fra mange aktører, herunder kommunene. Det er avgjørende at tiltak forsterkes/settes raskt i gang for å nå utslippsmålene i perioden 2021-2030. Lavutslippssamfunnet er nødvendig ut fra klimahensyn, og Statsforvalteren viser også til positive tilleggseffekter som lavutslippssamfunnet vil gi. Dette kan være grunnlag for nye næringer, et enklere samfunn gjennom forbedret teknologi, effektivisering og reduserte kostnader, helsegevinster ved bl.a. mindre støy, og bedre luftkvalitet, samt forbedret framkommelighet.

Arealpolitikken skal legge til rette for reduserte utslipp av klimagasser. Statsforvalteren forventer at klimahensyn vektlegges ved valg av langsiktig utbyggingsstrategi, transport- og energiløsninger. Overgang til miljøvennlige energiløsninger er også en del av klimaarbeidet. Det bør vurderes å sette krav om tilrettelegging for vannbåren varme i nye byggeområder.

Ved vurdering av nye byggeområder forventes det at prinsippene i *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging* legges til grunn. Et konsentrert utbyggingsmønster

knyttet til eksisterende sentra og kollektivakser bør prioriteres for å redusere transportbehov og klimautslipp.

Vi viser ellers til føringer i kommunens egen klima- og energiplan.

Støy

Vi forventer at *Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen* (T-1442/2012) legges til grunn for planarbeidet og innarbeides i plankart og bestemmelser.

Kommunebilder

Statsforvalteren har samlet alle kommunebilder for Innlandet under denne siden:

<https://www.statsforvalteren.no/nb/innlandet/kommunal-styring/kommunebilder-2020/>

Dokumentet speiler vårt hovedintrykk av kommunens tjenester, men det er også lagt inn lenker til nettsider med relevant statistikk, f.eks. SSB sin befolkningsstatistikk, arealsituasjon fra NIBIO, klimagassutslipp fra Miljødirektoratet mm. som kan være relevante i arealdelarbeidet.

InnlandsGIS

Vi ber om at forslag til ny arealdel gjøres tilgjengelig i InnlandsGIS seinest på det tidspunkt planforslaget legges ut til høring. Planforslaget kan med fordel også være tilgjengelig her i forbindelse med siste gjennomgang i regionalt planforum.

Med hilsen

Anne Kathrine Fossum (e.f.)
kommunal- og samordningsdirektør

Øyvind Gotehus
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens vegvesen	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
Direktoratet for mineralforvaltning	Postboks 3021 Lade	7441	TRONDHEIM
Innlandet fylkeskommune	Pb. 4404	2325	HAMAR
Norges vassdrags- og energidirektorat Region Øst	Postboks 4223	2307	HAMAR

Villreinutvalget for Rondane Nord

Villreinutvalget for Rondane Nord
Kyrkjevegen 5
2660 Dombås

Sak 10/21

Otta 16.02.2021

Sel Kommune
Botten Hansen gt.9
2670 Otta

Revisjon av Kommuneplanens arealdel – oppstart.

Sel kommune styre har lagt forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2021-2035 ut til offentlig ettersyn. Planprogrammet viser hvilke hovedtemaer som skal behandles, medvirkning, utredningsbehov og framdrift. Planprogrammet kan lastes ned fra: https://www.sel.kommune.no/_f/p7/iaa33cec8-4618-4a10-b3e2-78acb5e6dd8c/kommuneplanens-arealdel-horing-av-planprogram-1220.pdf
Det er åpnet for innspill til både til planprogrammet og arealinnspill til kommuneplanens arealdel.

SAKSOPPLYSNINGER

Formålet med planrevisjonen er å revidere kommuneplanens arealdel. Fokus i planrevisjonen vil være å legge til rette for:

- • Attraktive boligområder.
- • Ny fritidsbebyggelse.
- • Næringsutvikling.
- • Fysisk aktivitet ved gang- og sykkelveier.
- • Å ta vare på viktige kultur- og naturkvaliteter.

Om nye fritidsboliger står det følgende:

«Det vil i planarbeidet bli gjort en vurdering av områder som er avsatt til fritidsbebyggelse der det ikke har skjedd noe siden arealdelen ble vedtatt i 2016. Det vil bli vurdert om disse områdene fortsatt skal ligge som fritidsbebyggelse eller om de bør flyttes til andre steder som kan være mer attraktivt. Tomter avsatt til fritidsbebyggelse, men ikke bebygde av ulike grunner er med på å gjøre at kommunen har et høyt antall ubebygde tomter.

Det kommunen har fått flest innspill på så langt før planarbeidet er kunngjort er ny fritidsbebyggelse, det gjelder både nye områder og deling av eksisterende eiendommer.

Det skal legges til rette for ny fritidsbebyggelse. Det vil bli gjort en gjennomgang av urealiserte områder med mulighet for at et område kan bli helt eller delvis tatt ut av arealplanen for å gi rom for nye områder».

Behovet for nye veier i eksisterende hytteområder skal også vurderes, samt bruken av eksisterende veier i hytteområdet (brøyting/vintervedlikehold).

VURDERING

Planprogrammet lister opp fem mål, se over. Det eneste målet som ikke gis en nærmere omtale i planprogrammet er «Å ta vare på viktige kultur- og naturverdier». Selv om dette er tenkt å være et sektorovergripende mål, savnes det likevel en omtale under kap. 6 med hvilke natur- og kulturverdier som er særlig viktige.

Villreinutvalget for Rondane Nord

Villrein

Sel kommune har sentrale villreinområder i Rondane i de østlige deler av kommunen. Villreinen er derfor en viktig premissleverandør for planlegging i fjellområdene på østsida av hoveddalføret.

IUCN satte i 2016 villreinen på den globale rødlista for truede arter, som følge av en tilbakegang på om lag 40 % siste 21-27 år. Ved siden av mindre forekomster i det vestlige Russland, er Norge det eneste europeiske landet med opprinnelig, vill fjellrein. DNA-analyser viser at villreinen i Rondane-Dovre i størst grad har opprettholdt sin genetiske egenart uten vesentlig innblanding fra andre.

Det foreligger nå en omfattende forskningsmessig dokumentasjon om presset på villreinens levearealer i Rondane. Radiomerking av i alt 20 simler med GPS-sendere i dette området viser at villreinstammen i Rondane nord er delt i to. Tidligere hadde reinen her årlige trekk mellom områdene i Nord og Vuludalen i sør på vestsiden av Rondanemassivet. Dette trekket har gradvis blitt redusert de siste 15 – 20 årene og ser i dag ut for å ha opphørt fullstendig. En detaljert gjennomgang av status og utfordringer på aksen Høvringen-Mysusæter finnes på: <http://server.villrein.no/fokus/rn/vest-for-rondanemassivet.html>

Kunnskapen fra NINAs FOU- prosjekter er oppsummert i:

1. *NINA Rapport 1013. 2014. Villrein og ferdsel i Rondane. Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009–2014.* Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel, I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B.

<http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2015/1013.pdf>

2. *Populærvitenskaplig oppsummering:*

4.1 «Hvordan bevare villreinen i Rondane?» <http://server.villrein.no/fokus/rn/>

4.2 «Silhuett Rondane – Hvordan bevare villreinen» Trykt versjon. <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2629003>

Miljøkvalitetsnorm for villrein

«Kvalitetsnorm for villrein» ble vedtatt som kgl.res. i juni 2020.

<https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/kvalitetsnorm-for-villrein/id2776831/>

Dette betyr et økt nasjonalt fokus på villreinområdene. Hvert fjerde år skal en ekspertgruppe klassifisere Norges 24 villreinområder ut fra tre overordna faktorer, 1) bestandsforhold, 2) lavbeite, og 3) leveområde og menneskelig påvirkning. På basis av denne klassifiseringen skal ekspertgruppa vurdere om villreinområdene har god, middels eller dårlig kvalitet. Blir kvaliteten vurdert å være for dårlig vil Klima- og miljødepartementet vurdere å utarbeide en tiltaksplan om hvordan ønsket kvalitet kan nås. En tilstandsvurdering/klassifisering for Rondane er planlagt gjennomført i løpet av 2021. Resultatet vil bli et viktig premiss for arbeidet med kommuneplanens arealdel i Sel.

Fritidsbebyggelse

For Rondane som helhet genererer fritidshus mye ferdsel inn i villreinens leveområder, og er konfliktfylt i forhold til villreinens arealbruk. I «Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030» vises det til at «*Men framover vil det være på vestsida av Lågen inklusive i Heidal at vi vil regulere inn hovedtyngden av nye tomter og felt*». Det er viktig at denne hovedmålsettingen følges opp ved rulleringen av kommuneplanens arealdel. Hyttebygging på østsida bør komme i allerede godkjente planer, eller ved at godkjente, ikke bebygde tomter tas ut.

Villreinutvalget for Rondane Nord

Når et planforslag skal sendes på høring, er det viktig at forslaget inneholder *en samlet vurdering* av de ulike endringsforslagene som er knyttet til fritidsbebyggelse, og hvilken totalbelastning dette vil utgjøre for ferdsel inn i villreinens leveområder (jfr. naturmangfoldlova § 10). Å konsekvensutrede enkeltområder og -tiltak i forhold til villreinens leveområder er ikke tilstrekkelig. En samlet oppsummering bør inneholde antall eksisterende hytter, tomtereserve (godkjente, ikke-bebygde tomter), potensiell arealutvidelse for eksisterende hytter og antall planlagte nye hytter.

Vurderingene av samlet belastning av foreslåtte tiltak må også inkludere evt. forslag om brøyting av veier som i dag ikke brøytes. Undersøkelser har vist at standardheving (vann, kloakk og strøm) på hyttene og vinterbrøyting av vei gjør at hyttene brukes mer. Når det gjelder maksimalstørrelser for hytter, er erfaringen med regionalplan for Rondane-Sølnkletten at maksimalstørrelser blir oppfattet som tillatt størrelse, uansett om det er presisert i bestemmelsene at det skal foretas en konkret vurdering. Det anbefales derfor at kommunen vurderer å differensiere maksimalstørrelsen i ulike områder i kommuneplanprosessen.

Ferdsel og kanalisering

FNs tiår for naturrestaurering ble innledet i 2021. Behovet for restaurering av villreintrekket vest for Rondane-massivet mellom Peer-Gynt og Spranget er vel kjent. Det er viktig at kommuneplanen her legger opp til tiltak som reduserer ferdselen, og ikke øker den ytterligere.

VILLREINUTVALGETS VEDTAK:

Villreinen i Rondane-området er under sterkt press, og villreinutvalget for Rondane Nord vil oppfordre kommunen til å legge dette som et hovedpremiss for kommuneplanarbeidet. Knappt i noe område har en så mye forskningsmessig kunnskap om villreinen som i Rondane. Kunnskapsgrunnlaget vil bli ytterligere oppdatert i 2021 gjennom den tilstandsanalysen/ klassifiseringen som skal foretas gjennom arbeidet med Miljøkvalitetsnormen for villrein. Resultatene fra dette arbeidet blir et viktig premiss for planlegging i fjellområdene øst for hoveddalføret.

Målsettingen i «Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030» om hovedtyngden av nye tomter og felt skal legges til vestsida av Lågen må følges opp ved rulleringen av kommuneplanens arealdel. Hyttebygging på østsida bør komme i allerede godkjente planer, eller ved at godkjente, ikke bebygde tomter tas ut. Når forslaget til ny kommuneplan sendes på høring, er det viktig at forslaget inneholder en samlet vurdering av de ulike endringsforslagene som er knyttet til fritidsbebyggelse, og hvilken totalbelastning dette vil utgjøre for ferdsel inn i villreinens leveområder (jfr. naturmangfoldlovas §10). Villreinutvalget tilrår at kommunen differensierer maksimalstørrelsen på eksisterende fritidseiendommer i ulike områder.

Behovet for restaurering av villreintrekket vest for Rondane-massivet mellom Peer-Gynt og Spranget er vel kjent. Det er viktig at kommuneplanen her legger opp til tiltak som reduserer ferdselen, og ikke øker den ytterligere. På Spranget må kommunen vurdere konkrete tiltak for å bedre forholdene for villreinen, som begrenning av overnatting, parkeringsforbud langs veien framover fra parkeringsplassen oa. Det savnes en omtale under kap. 6 med hvilke natur- og kulturverdier som er særlig viktige,

Villreinutvalget for Rondane Nord

i og med at «Å ta vare på viktige kultur- og naturverdier» er nevnt som et hovedfokus innledningsvis i planprogrammet.

Vedtaket var enstemmig.

Tor O. Bergum
Seljevegen 5
3550 GOL

oddmube@gmail.com

939617671
SEL KOMMUNE
Botten Hansens gate 9
2670 OTTA

Dato:20.2.2021

BERRE EI YTRING: Planlegg vi med eller mot naturen ? + Spørsmål

Ytring: Plandokumentet som nå er lagt fram er så sterkt fagleg utforma, i tekst, kart og illustrasjonar at eigentleg burde det OGSÅ vera følgd opp med eit meir forklarande og folkeleg språk.

Mi oppfatning er elles at Kleivrudbekken synest vera framstilt som ein kritisk faktor. Viss det er tilfelle, er det rart at utgreiinga ikkje gir oss ei utgreiing på kva som er utfordringane, erfaringane og rimelegvis da mangelen med dagens løp av bekken, frå Kleivrud og delvis i friluft, delvis i røyr, ut i Lågen.

Eit spørsmål: Hvis Kleivrudbekken er vurdert som avgjerande og viktig, ville det ikkje vera naturleg å arbeide "i pakt med naturen" dvs å føre bekken i mest mogleg sørleg og austleg retning for dermed å trekkje nytte av felles kraft med vatnet som kjem nordfrå i Lågen ? Det skulle kanskje vore gjort på 1950-60-talet....eller er dette berre tankeflukt ? Og kvifor såkalla sikring mot 200-årsflaum - er utgangspunktet Storofsen -

Sel 03.01.2021

Innspill til kommuneplanens revisjon av arealdel/planprogram

Fra Høvringen beitelag.

Beitebrukere i Høvringen beitelag har sine beitedyr i områder som i dag delvis overlapper hyttebebyggelse og annen turistvirksomhet. Vi i beitelaget ser at det i kommunens arealdel, høring planprogram, formuleres dette om fritidsboliger i kommunen:

«Det kommunen har fått flest innspill på så langt før planarbeidet er kunngjort er ny fritidsbebyggelse, det gjelder både nye områder og deling av eksisterende eiendommer. Det skal legges til rette for ny fritidsbebyggelse. Det vil bli gjort en gjennomgang av urealiserte områder med mulighet for at et område kan bli helt eller delvis tatt ut av arealplanen for å gi rom for nye områder.»

Vi ønsker å minne kommunen på at det allerede foregår en verdiskapning i områdene som nå søkes utbygd med fritidsboliger. Når kommunen skal ta avgjørelser i disse sakene bør de ha dette i bakhodet. Det er viktig at man planlegger på en slik måte at det ene ikke vil gå på bekostning av det andre og at man ser områdene i en større helhet, der beiteplan blir tatt med når andre kommunale arealplaner skal legges.

Kommunen har også de siste årene lagt ned en betydelig innsats og midler på å få i stand et nytt slakteri i området, tuftet på nettopp utmarks verdiene og naturressursene vi besitter her. I tillegg har kommunen hatt som mål å øke matproduksjonen sin, og for å nå dette målet er utmarka en nøkkelressurs. På et nasjonalt plan er også søkelyset på bærekraftig matproduksjon stort, og der kan Sel kommune utmerke seg som en foregangskommune. Dette er det viktig å huske på når man tar avgjørelser i forhold til hva disse arealene skal brukes til i framtiden, både med tanke fritidsboliger, men også ved opprettelse av stinett, samt annen tilrettelegging og inngrep som kan påvirke beitenæringa. Og at man ved planlegning av eventuelle nye fritidsboligområder tar hensyn til beitenæringa og involverer bruksberettigede i prosessene som angår disse arealene.

Det har i tillegg vært en del fritidsbolig-landbruk problematikk lenger sør i dalen, der kanskje den mest kjente saken er på Kvamsfjellet. Striden der står om inngjerding av fritidsboliger og har blitt en veldig betent sak og et eksempel på en situasjon vi må unngå i Sel kommune. Vi ønsker at kommunen skal være føre var i forhold til de ulike problematikkene som kan oppstå ved etablering av nye fritidsboliger i beiteområder. Vi i beitenæringa er helt avhengig av at områdene ikke endrer karakter mer enn nødvendig for å at vi skal kunne nytte den store ressursen utmarka er for oss.

Med vennlig hilsen

Høvringen beitelag

Ved Henry Nystuen

Til Sel kommune

08.04.2025

VEDR KOMMUNEPLANENS AREALDEL

Vi viser til Sel kommunestyrets behandling av planstrategi i møte 16.12.24, der det ble fattet følgende vedtak:

1.Sel kommunestyre henstiller til at kommuneplanens arealdel skal være ferdig så raskt som mulig, og senest innen utgangen av 2025.

Mysusæter vel leverte 13.03.2021 en omfattende uttalelse i forbindelse med høring av planprogrammet for revidering av kommuneplanens arealdel. I uttalelse pekte veiet på behovet for å få på plass en helhetlig plan for Mysusæter, for å sikre et sammenhengende sti, - og løypenett og for å unngå stykkevis utvikling av området.

Mysusæter vel gjentok budskapet om behov for en helhetlig planlegging i høringsuttalelse VEDR SØKNAD OM BRØYTING AV FURUSJØVEGEN FRA MYSUSÆTER TIL VEGGUMSETRA, datert 23.11.2024.

Det har nå gått fire år siden planprogrammet ble lagt ut på høring, og behovet for å få på plass en helhetlig plan for Mysusæter er mer presserende enn noen gang. Vi gjentar at det er helt avgjørende at skiløyper sikres reguleringsmessig, og den overordnede planleggingen må prioriteres foran dispensasjonssøknader eller stykkevise reguleringsplaner.

Det er et stort engasjement blant hytteeiere, grunneiere og andre aktører, om hvordan Mysusæter skal utvikles fremover. Statens planer for å sikre villreinens levekår vil kunne få stor betydning for hva som blir rammene for utviklingen i Rondanes forgård, og hvilke løsninger som er realistiske på både kort og lang sikt. Våre medlemmer er særlig opptatt av rekreasjon og friluftsliv, mens det er ulike behov og interesser knyttet til videre utbygging, brøyting av veier mm. Mangelen på overordnede avklaringer bidrar til økt konfliktnivå, og uforutsigbarhet for både hytteeiere og næringsaktører.

Mysusæter vel har gjentatte ganger formidlet ønske om å bidra til den strategiske utviklingen av Mysusæter. Vi ønsker å bli involvert i planarbeidet, og ber om at Sel kommune legger frem en prosessplan for hvordan velforeninger og andre interessenter skal involveres i planarbeidet.

Nicolay Eger
Styreleder

Hanne Bertnes Norli
Styremedlem